

29. møde

Onsdag den 22. november 1978 kl. 13.00

Dagsorden:**1) Spørgsmål til ministrene.****2) Anden behandling af:**

Forslag til lov om ændring af lov om Roskilde universitetscenter.

(Lovforslag nr. L 37).

3) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandspension.

(Lovforslag nr. L 42).

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ophævelse af lov om butikstid [af Ib Christensen (DR) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 71).

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om medbestemmelse [af Niels Helveg Petersen (RV) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 23).

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om medeje for de ansatte [af Niels Helveg Petersen (RV) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 24).

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

I skrivelse af 20. november meddeler ministeren for Grønland, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om indførselsafgifter m.v. (Ændring af afgiftsberegningen og beregningen af det grønlandske reguleringspristal).

(Lovforslag nr. L 85).

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om afgift af motorkøretøjer.

(Lovforslag nr. L 86).

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):**

Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om indførselsafgifter m. v.

(Lovforslag nr. L 85).

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om afgift af motorkøretøjer.

(Lovforslag nr. L 86).

På sin efterårssamling 1978 vedtog Grønlands landsråd landskassens budget for 1979. Samtidig udarbejdede landsrådet et overslag over landskassens forventede indtægter og udgifter i årene 1979-82. Som det fremgår af den i bemærkningerne til forslaget til lov om ændring af lov for Grønland om indførselsafgifter m. v. indeholdte oversigt over landskassens anslåede indtægter og udgifter i årene 1977-82, forventes landskassen i 1979 at ville få et underskud på 28,5 mill. kr., idet indtægterne anslås at ville beløbe sig til 114,6 mill. kr., mens udgifterne anslås at ville beløbe sig til 143,1 mill. kr.

Til delvis dækning af det anslåede underskud samt for i øvrigt at stabilisere landskassens økonomi i forbindelse med den forventede indførelse af hjemmestyre pr. 1. maj 1979 har landsrådet på sin efterårssamling 1978 stillet forslag om, at der foretages en forhøjelse af afgiften på sukker, chokolade og sukkervarer, malt, øl, spiritus, vin, tobak, humle, kaffe, te og mineralvand. Afgiftsforhøjelserne anslås i 1979 at ville indbringe landskassen en merindtægt på 19,7 mill. kr. og kommunerne en merindtægt på 2,2 mill. kr.

Herudover har landsrådet stillet forslag om, at der foretages en forhøjelse af den årlige afgift af motorkøretøjer. Afgiftsforhøjel-

[Ministeren for Grønland]

sen anslås at ville indbringe landskassen en merindtægt i 1979 på 1 mill. kr.

Landsrådet har indtrængende anmodet om, at de foreslåede afgiftsforhøjelser gennemføres med virkning fra 1. januar 1979.

Idet jeg i øvrigt med hensyn til lovforslagenes enkeltheder henviser til bemærkningerne til forslagene, skal jeg herved tillade mig at anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

1) Til finansministeren af:

Helga Soltau (DR):

»Agter ministeren at tage initiativ til, at der foretages en tjenestemandundersøgelse i forbindelse med den i dagspressen påståede krænkelse af yringsfriheden, der skulle finde sted i administrationsdepartementet?«

(Spm. nr. 243).

Skriftlig begrundelse.

I dagspressen den 12. og 13. november 1978 har man kunnet læse, at dataeksperten, cand. polit. Jussi Merklin nu er blevet endeligt tvangsforflyttet fra sit tidligere specialistområde som sikkerhedsekspert til et arbejde i forbindelse med et kantinekontor, foreløbig for en periode af 3 år.

Det er tidligere fra forskellig side blevet fremført, at denne tvangsforflyttelse er et led i et forsøg på at knægte yringsfriheden, idet Jussi Merklin i dagspressen har fremført dels velbegundede påstande vedrørende bl. a. kommunernes EDB-ansendelse og sikkerhedsforanstaltningerne i forbindelse hermed, dels det uberettigede i, at Danmarks Statistik anvender det fulde CPR-nummer i forbindelse med udarbejdelsen af den såkaldte socialstatistik.

Herudover har jeg med interesse noteret, at Jussi Merklin fik besked om den endelige tvangsforflyttelse torsdag den 9. november 1978. Det var dagen efter, at han af borgmester Friborg, Vissenbjerg kommune, blev benyttet som vidne i det af TV arrangerede Byting.

Finansministeren (Heinesen):

Med den i spørgsmålet omtalte tjenestemandundersøgelse sigtes der formentlig til en disciplinærfølgning efter reglerne i tjenestemandenslovens kap. 4. En forudsætning herfor er, at der er en formodning om, at en tjenestemand har gjort sig skyldig i en tjenstlig forseelse. En sådan formodning foreligger ikke i den omtalte konkrete sag, hverken for så vidt angår den pågældende fuldmægtig i administrationsdepartementet – der i øvrigt ikke er tjenestemand – eller for andre ansatte i administrationsdepartementet, der deltager i behandlingen af denne sag.

Om den konkrete sag har jeg tidligere i anledning af et spørgsmål fra hr. Bernhard Baunsgaard, spørgsmål nr. 1176, Folketings-tidende 1977-78, sp. 12985, afgivet en skriftlig redegørelse den 4. september 1978. Det fremgik heraf, at den pågældende bl. a. på grund af samarbejdsproblemer som en almindelig personaleadministrativ foranstaltning var flyttet fra administrationsdepartementets EDB-kontor med udgangen af juni 1978. Det blev i besvarelsen samtidig tilkendegivet, at der efter anmodning ville blive givet en nærmere redegørelse til den pågældende personaleorganisation.

På denne baggrund har administrationsdepartementet forhandlet med personaleorganisationen, og mens disse forhandlinger foregår – og de foregår altså stadig – har den pågældende fuldmægtig midlertidigt været tilknyttet et igangværende udvalgsarbejde vedrørende statsinstitutionernes kantinevirksomhed.

Da drøftelserne med personaleorganisationen endnu ikke har kunnet afsluttes, er det aftalt med organisationen den 6. november 1978 – jeg vil gerne gentage datoen: den 6. november 1978 – at der nu foretages en mere fast placering af fuldmægtigen i et af administrationsdepartementets kontorer, dog således, at man ikke herved har foregrebet udfaldet af de igangværende drøftelser. Den pågældende medarbejder kunne først underrettes herom den 9. samme måned.

Det er altså ganske uberettiget, når spørgeren mener at se en forbindelse mellem forflyttelsen og den pågældendes medvirken i en TV-udsendelse den 8. november dette år. Det er i øvrigt ukorrekt, at den pågældende

[Finansministeren]

efter sin flytning skulle være fastlåst i en 3-årig periode.

Konklusionen med hensyn til behandlingen af sagen er herefter, at der ikke ved den foretagne flytning er sket nogen krænkelse af ytringsfriheden, og at der derfor savnes grundlag for at iværksætte en tjenstlig undersøgelse i administrationsdepartementet.

Helga Søltau (DR):

Jeg er i den situation, at jeg kun har bladens orientering om denne sag, og der har været en meget omfattende orientering om det bl. a. i Information. I Information skriver man netop også, at Jussi Merklin beskyldes for samarbejdsvanskeligheder, og at en kontorchef udtaler, sagen drejer sig om to ting, nemlig artikelskrivning i dagspressen og argumentation angående EDB-sikring.

Dermed opstår det spørgsmål, om vi er så langt ude i det danske samfund, at ingen i vores offentlige forvaltning, som er ekspert på et eller andet område, har nogen mulighed for at udtale sig offentligt til gavn for det danske folk. Vi kan ikke være tjent med, at man simpelt hen lukker munden på folk på den vis. Det er, som om censuren langsomt er ved at blive genindført i Danmark. Det vækker ikke større opmærksomhed, for det sker ganske langsomt igennem en periode, gradvis, decentralt og rent administrativt. Vi kommer næppe i den situation, at der gennemføres en lov – selv om nogle måske undertiden synes, det er nødvendigt – der ophæver ytringsfriheden, det gøres snarere via uskrevne love. Men trods alt har vi grundlovens § 77, hvor der står, at enhver har ret til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene, og at censur og andre forebyggende forholdsregler ingen sinde på ny kan indføres. Det vil uden tvivl blive benyttet i agitationen imod en sådan lov.

Men jeg er ikke tilfreds med ministerens svar i denne sag. Vi kan ikke være tjent med, at man ikke udnytter de eksperter, vi har i det danske samfund, og at sådanne eksperter eller andre med særlige kundskaber, der udtaler sig offentligt, bare degraderes ved at blive forflyttet til et andet departement, hvor de ikke har nogen mulighed for at udtale sig om det område, de er ekspert på.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Dette er et problem, der i allerhøjeste grad må have offentlighedens interesse, og jeg har allerede tidligere i sommer været inde på forflyttelsen af netop den pågældende offentligt ansatte.

Jeg vil gerne, før jeg stiller mit spørgsmål, minde om det, som professor Poul Andersen sagde i sin bog »Grundtvig som Rigsdagsmand« i en afhandling om offentligt ansatte og ytringsfriheden. Den blev skrevet i 1935 på et tidspunkt, hvor vi syd for os oplevede voldsomme indgreb mod de offentligt ansatte ytringsfrihed.

Det, som Poul Andersen påpegede, og som jeg synes er meget relevant, er, at en offentligt ansat, en embedsmand, ikke er regeringens embedsmand, fordi det er skatteborgerne, ikke ministrene, der lønner embedsmændene, og altså også skatteborgerne, der er den egentlige arbejdsgiver for embedsmænd og offentligt ansatte. Jeg vil gerne spørge, om ministeren vil love, at folketinget får oversendt resultatet af forhandlingerne med Jussi Merklins organisation. Det vil have stor interesse for os, og jeg kan ikke tro, man kan undlade at gøre det, eftersom der er en lov om offentlighed i forvaltningen, men jeg vil gerne sikre mig, at det sker.

Alfred Hansen (DR):

Man har i centraladministrationen haft ansat en embedsmand med speciel indsigt i sikkerhedsregler vedrørende CPR, vedrørende EDB, vedrørende Kommunedata, og det bevirkede, at den pågældende embedsmand, som vi nu også har fået navnet på og igennem længere tid har kendt, fik den specielle opgave at udarbejde sikkerhedsregler for, hvordan Kommunedata og de kommuner, der var tilsluttet Kommunedatas SIP-system, skulle arbejde.

Senere udarbejdede departementet en redegørelse, hvor man prøvede at vurdere, hvordan de 80 kommuner, som var tilsluttet Kommunedatas SIP-system, havde overholdt disse sikkerhedsbestemmelser, og det viste sig, at ingen af de 80 kommuner havde overholdt forskrifterne. Den pågældende embedsmand har – og jeg synes, han burde have tak for det – ofte givet udtryk for, at her var nogle områder, som vi skulle være meget varsomme med at arbejde videre med. Han

[Alfred Hansen]

har påpeget nogle fejl, nogle mangler og lige-som råbt vagt i gevær over for hele EDB-hysteriet; jeg tænker på, at vi skulle lade os EDB-dirigere i samfundet.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi som politike-re får en fornemmelse af, hvordan de love, vi vedtager, virker i praksis. Derfor er det sær-deles uheldigt for det første ud fra en berufsverbotbetragtning, ikke at man ikke vil ansætte den pågældende, for han er jo blevet ansat, men at man forflytter ham til en an-den afdeling, hvor han i allerhøjeste grad må siges at være overkvalificeret, nemlig til at arbejde med nogle kantinespørgsmål. Man-den har jo ikke været ukvalificeret – i så til-fælde er det de ansættende myndigheder, man burde bebrejde – men har i allerhøjeste grad været kvalificeret og havde fået en an-svarsfuld opgave, nemlig bl. a. at udarbejde sikkerhedsregler på de nævnte områder.

Så sker der bare det, at han begår den me-get store fejl, synes ministeriet åbenbart, at han gør opmærksom på nogle mangler, på en stor risiko ved at arbejde videre med disse ting, og så forflytter man ham.

Jeg mener, det er meget uheldigt, og jeg vil gerne spørge ministeren, hvordan han mener det vil virke over for kommende em-bedsmænd, der bliver ansat til lignende op-gaver. Men selvfølgelig kender de betingel-serne: kæft, trit og retning. Jeg mener, det er meget uheldigt, at folk i centraladministrati-onen tilsyneladende ikke må udtale sig om, hvordan lovene virker.

Jeg skal derfor slutte mit indlæg med at spørge ministeren, om ikke ministeren men-er, vi har behov for, at embedsmænd gør politikere og befolkningen opmærksom på, hvordan lovene virker; det er jo bare det, der er sket her. Jeg vil gerne have ministerens svar på dette konkrete spørgsmål.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg vil meget anbefale fru Helga Soltau at læse mit svar på spørgsmål 1176, som jeg refererede til i mit første indlæg. Der er givet en meget udtømmende beskrivelse af spørgs-målet om offentligt ansattes ytringsfrihed, og jeg er helt sikker på, at det vil interessere fru Helga Soltau at læse det.

Der udøves ingen censur af nogen art, og der er heller ikke i denne sag udøvet censur af nogen art imod en offentligt ansat. Den

pågældende medarbejder er, i modsætning til hvad fru Helga Soltau sagde, ikke på nogen måde degraderet; tværtimod er det arbejde, som den pågældende medarbejder skal be-skæftige sig med, overordentlig vigtigt.

Hr. Bernhard Baunsgaard bad om en ori-entering om resultatet af forhandlingerne med hr. Jussi Merklins organisation, og det er klart, at en sådan orientering kan gives.

Efter min opfattelse har offentlige myndig-heder både ret og pligt til at søge eventuelle samarbejdsproblemer inden for ansættelses-myndighedens område løst ved at udnytte deres beføjelse til at lede og fordele arbejdet, og det gælder principielt også, selv om årsa-gen til samarbejdsvanskelighederne bl. a. må søges i den måde, hvorpå en offentligt ansat deltager i den offentlige debat.

Til hr. Alfred Hansen vil jeg gerne sige, at den pågældende medarbejders påpegnin af, at kommunerne ikke har overholdt sikker-hedsbestemmelser udstedt af finansministeri-et osv., intet har med denne sag at gøre. Vi har ingenting skjult i den sammenhæng. Der er lavet et arbejdsdokument om sagen, det er undergivet offentlighed i forvaltningen, ad-skillige journalister har fået det pågældende materiale, det er sendt til folketingets retsud-valg, og derfor har det selvfølgelig ikke noget som helst med sagen at gøre.

Når hr. Alfred Hansen svinger sig op til at tale om kæft, trit og retning i den offentlige sektor, må jeg sige, at hr. Alfred Hansens læsning af offentligt ansattes deltagelse i den offentlige debat er mere end mangelfuld, for ellers ville hr. Alfred Hansen ikke kunne komme til det pågældende resultat.

Jeg kan over for hr. Alfred Hansen ganske bekræfte, at det også efter min mening er en nyttig ting, at offentligt ansatte gør opmærk-som på, hvordan de love, som folketinget vedtager, virker i praksis. Det har bare ikke noget som helst med den foreliggende sag at gøre.

Helga Soltau (DR):

Jeg vil selvfølgelig med stor interesse læse finansministerens svar angående offentligt ansatte i vores forskellige institutioner, de-partementer osv., men jeg føler alligevel, der er sket noget galt i denne sag. Bl. a. har pro-fessor Germer i Politiken udtalt, at forflyttel-se er censur, især forflyttelse i dølgsmål som

[Helga Soltau]

i dette tilfælde. Vi kan ikke være tjent med i det danske samfund, når vi har en ekspert på et område og denne ekspert tillader sig på egne vegne at fortælle samfundet lidt om de vanskeligheder, der er i dette samfund med hensyn til hele vores EDB-anvendelse, at man så simpelt hen lukker munden på et sådant menneske og stille og roligt forflytter ham. Mærkværdigvis skete det i dette tilfælde også lige efter omtalen i TVs Bytinget.

Jeg ved ikke, om finansministeren har lagt mærke til, f. eks. hørt i radioen, at en amerikaner, som har en magistergrad i matematik, bl. a. har udtalt, at Danmark og Skandinavien er konstant i fare for en bestemt type EDB-misbrug. Hvad er der sket andet, end at denne mand har udtalt sig om noget, som han har fået til opgave at arbejde med, nemlig vores SIP-system og det at sikre dette system for det danske folk?

Finansministeren (Heinesen):

Det er ligegyldigt, hvor mange juridiske professorer fru Helga Soltau måtte mobilisere for sit synspunkt; forflyttelse er ikke udtryk for censur, hverken i al almindelighed eller i denne sag. Når fru Helga Soltau så siger, at det egentlig er for stærkt, at en sådan medarbejder skal forflyttes, fordi han fortæller lidt om de vanskeligheder, der er med EDB i samfundet, må jeg ærlig talt bede fru Helga Soltau om at sætte sig ind i denne sag, for det drejer den sig heller ikke om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til minister Lise Østergaard af:

Lawaetz (FP):

»Vil ministeren oplyse, om nogle af de til WHO (Verdenssundhedsorganisationen) bevilgede 40 mill. kr. til WHO's særlige program for forskning og uddannelse inden for tropesygdomme vender tilbage til Danmark i form af salg af know-how og/eller medicin til forebyggelse eller helbredelse af tropesygdomme?«

(Spm. nr. 236).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises til den stedfundne debat om at ændre u-landshjælpen i beskæftigelsesfremmende retning samt til forhøjelsen af

nævnte tilskud fra 30 til 40 mill. kr. pr. år efter vurdering af den særlige danske referencegruppe af sagkyndige.

Da erhvervslivet ikke har kunnet opnå svar fra DANIDA under henvisning til, at offentligheden ikke kunne få oplysninger om resultaterne af nævnte referencegruppes halvårslige møder, er spørgsmålet relevant, da netop den danske medicinalindustri efter adskillige års samarbejde med u-lande og efter væsentlige omkostninger har opnået stor erfaring på dette felt.

Minister Lise Østergaard:

Som det fremgår af min ansøgning til finansudvalget, anmodes der om 40 mill. kr. over 2 år og ikke som anført i spørgsmålet 40 mill. kr. pr. år i 2 år.

Programmet har til formål at finansiere forskning og uddannelse med henblik på at bekæmpe nogle af de sygdomme, som i dag ødelægger tilværelsen for millioner af mennesker i udviklingslandene. Programmets arbejde udføres ved, at et stort antal videnskabelige grupper, herunder erhvervslivets videnskabsmænd, sender ansøgninger om støtte til gennemførelse af deres projekter til programmets videnskabelige vurderingsgruppe, der består af fremtrædende repræsentanter for den internationale videnskab. 40 af forskningsprojekterne er gennemført eller forudses gennemført i samarbejde med den internationale farmaceutiske industri.

Oplysninger om programmets funktion har fået en meget vid spredning: der har således været to artikler i Ugeskrift for læger i marts 1977 og i februar 1978, og der har været artikler i 32 internationale videnskabelige tidsskrifter. Endvidere har sundhedsstyrelsen givet information til WHO om navne på relevante danske institutioner og firmaer.

På den baggrund er naturligvis alle muligheder til stede for, at danske videnskabelige institutioner og den danske farmaceutiske industri yderligere kan gøre sig bekendt med programmet og sende ansøgninger om finansiering af deres projekter.

Med henblik på at informere interesserede i Danmark om programmet afholdt DANIDA i juni 1977 en forskningskonference, hvor over 100 repræsentanter for dansk videnskab deltog, herunder også den danske farmaceutiske industri. Under konferencen

[Minister Lise Østergaard]

blev man orienteret om programmets formål og indhold, og nordiske forskere forelæste om deres resultater. Programmets nyhedsbulletin bliver nu sendt til alle – herunder erhvervsorganisationer – som har vist programmet interesse. Der er til dato kun indsendt 3 danske ansøgninger, alle fra videnskabelige institutioner; ét projekt er bevilget, to er under overvejelse.

Den fremtidige masseproduktion af nyudviklede vacciner og mediciner vil blive foretaget i den private eller den offentlige farmaceutiske industri, og der vil således på længere sigt være udsigt til, at danske firmaer ligesom udenlandske kan tage produktionen af disse medikamenter op med henblik på en større samhandel med landene i den tropiske zone, der særlig er hjemsted for disse sygdomme.

Hvad angår den i spørgsmålets begrundelse omtalte henvendelse til DANIDA om programmet, drejer det sig om en dansk virksomhed, der var interesseret i materiale om programmets malariakomponent, og dette materiale blev fremsendt til virksomheden, og firmaet er desuden blevet optaget på listen over modtagere af programmets nyhedsbulletin.

Det er min opfattelse, at der med dette programs start er tale om en stor udfordring for den danske forskning og den danske farmaceutiske industri, og jeg håber, de vil tage opgaven op og gøre en indsats til gavn for udviklingslandenes befolkning og tillige til gavn for dansk forskning og erhvervsliv.

Lawaetz (FP):

Jeg takker ministeren for redegørelsen og vil gerne sige, at når jeg tager spørgsmålet op, er det, fordi man netop har erfaret, at det af de penge, der bevilges gennem internationale organisationskanaler, er en meget begrænset del, der vender tilbage til Danmark, hvor man f. eks. peger på, at USA fik lige så mange penge hjem, som de gav ud. Det er også rigtigt – når jeg sætter et spørgsmålstegn ved, hvor meget Danmark har været involveret indtil nu – forstår jeg, men at man altså skulle have mulighed for at blive mere involveret.

Når jeg kommer ind på det, er det også, fordi man har forhøjet bevillingen fra 30 mill. kr. til 40 mill. kr. Jeg er vidende om, at

det sagkyndige udvalg består af vicedestadslæge Inge Jespersen, København, overlæge Jørgen Fog, sundhedsstyrelsen, antibiotikslæge, dr. med. Egsmose, Københavns universitet, og læge Jørgen Korn i Svendborg. Uden at betvivle deres lægevidenskabelige egenskaber vil jeg godt spørge, om disse fire er udvalgt med særlig sagligt kendskab til tropesygdomme, og hvor de findes, for det er jo ikke specielt her på Rådhuspladsen. Jeg vil endvidere spørge, om man kunne udvide det danske udvalgs virkefelt, og om ministeren kunne tænke sig, da jeg ved, ministeren støtter sig til disse fire, at få en specialist f. eks. fra medicinalindustrien – folk, som findes, som har været mange år ude i troperne – udpeget som et af medlemmerne i udvalget af de fire personer.

Minister Lise Østergaard:

Den videnskabelige ekspertise bag projektet består ikke udelukkende af de fire danske læger, som hr. Lawaetz nævner, men af den vurderingsgruppe eller den internationale forskningsgruppe, som jeg nævnedes før, som er en omfattende gruppe af forskere fra forskellige lande i verden, og som repræsenterer en meget høj sagkundskab specielt på tropesygdommenes område. Derfor er jeg overbevist om, at både de bevilgede beløbs størrelse og den høje kvalitet af de projekter, der opnår støtte, er sikret gennem den allerhøjeste sagkundskab.

Lawaetz (FP):

Når jeg ulejlig ministeren, er det, fordi man ved en henvendelse til DANIDA får det svar, at offentligheden ikke kunne få oplysninger om resultatet af, udtrykket var »de halvårige møder, der blev holdt i det nedsatte specialudvalg«. Det er det svar, man har fået, og derfor sætter jeg et lille spørgsmålstegn ved, at man støtter sig til det nævnte udvalg. Jeg er helt klar over, der eksisterer et stort videnskabeligt internationalt udvalg, men ministeren tillader vel, at jeg interesserer mig for de danske forhold, og hvordan det står til her, vel vidende at vi har en stor og dygtig medicinalindustri, således at det må være i vor interesse, at man bedst muligt hjælper den medicinalindustri, der mig bekendt i dag allerede eksporterer for 1,1 mia

[Lawaetz]

kr., og hvis eksport vel nok skulle kunne udvides.

Endelig vil jeg spørge ministeren, om man nu er sikker på, at disse penge ikke bruges alene til en grundforskning, hvoraf man måske først ser et resultat årtier frem i tiden, og om man er sikker på fra dansk side, at der foreligger virkelig praktiske resultater, da formålet må være at hjælpe på tropesygdomme i den øjeblikkelige situation ude i verden og ikke en videnskabelig forskning, som vi giver penge til uden at have en direkte deltaelse i noget, der kommer måske om 20 år.

Minister Lise Østergaard:

Til det sidste spørgsmål vil jeg gerne sige, at jeg tror, hr. Lawaetz har sammenblandet nogle oplysninger i finansudvalgsaktstykket nr. 32 af 8. november 1978, idet der nemlig er tale om to referencegrupper. Den danske referencegruppe, der består af danske specialister på tropesygdomsområdet, er sammensat af DANIDA og følger vedvarende programmet for at vejlede DANIDAS styrelse. Denne gruppe mødes, når der er behov for det, og havde sit sidste møde i august 1978, hvor man drøftede programmet generelt. Der er ingen oplysninger, som ikke kan gives gennem DANIDA om disse drøftelser.

Men de halvårige møder, som hr. Lawaetz henviser til, er nordiske koordinationsmøder, hvor repræsentanter for de nordiske lande mødes for at udveksle erfaringer om tosidede og internationale sundhedsprogrammer. Det er uformelle møder, hvis referater vi ikke kan give videre uden samtykke fra de nordiske lande, der har deltaget i møderne. Som jeg sagde i mit første svar, er den forespørgsel, der vedrørte malariakomponenten, besvaret fyldigt af DANIDA.

Endelig vil jeg gerne sige, at den forskning, der her er tale om, i sin natur er anvendt forskning og ikke grundforskning, og det er naturligvis ikke muligt at sige, hvor hurtigt man opnår resultater, der kan udmøntes i masseproduktion af vaccine, men det er en forskning, der direkte tager sigte på sygdomsbehandling og sygdomsforebyggelse og ikke på teoretiske problemer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *landbrugsministeren* af:

Kjelgaard (KF):

»Vil ministeren bekræfte, at de i jagtfonden indestående midler fortsat udelukkende vil være til rådighed for jagtmæssige formål?«

(Spm. nr. 247).

Skriftlig begrundelse.

Regeringens spareforslag berører også jagtfonden. Besparelserne medfører i øvrigt, at planlagte plantninger til gavn for vildtbestanden udskydes, og at personale inden for dette område må afskediges.

Jagtfonden tilvejebringes på grundlag af de af danske jægere betalte jagttegn, og jagtfonden er i de sidste år drevet med betydeligt overskud, således at fondens kapital vokser.

Efter min opfattelse var det en forudsætning ved vedtagelsen af den ny jagtlov og den senere forhøjelse af betalingen for jagttegn, at jagtfonden udelukkende skulle være til rådighed for jagtformål og til fremme af plantninger m.v. Jagtfonden er i denne henseende jægernes fond, selv om den figurerer på finansloven.

Hensigten med mit spørgsmål er at hindre, at jagtfonden kommer til at lide samme skæbne som vejfondens midler. Jagtfonden har efter min opfattelse en anden karakter, og jeg håber, at ministeren vil bekræfte, at selv om man nu som led i en bestemt sparepolitik griber ind over for jagtfondsmidlerne, kan der regnes sikkert med, at fondens aktiver fortsat alene skal være til rådighed for jagtfondens formål.

Landbrugsministeren (Kofod):

Indledningsvis kan jeg oplyse, at langt den overvejende del af jagtfondens midler anvendes til jagtmæssige formål. Men der er to regler for at administrere jagtfondens midler. Den ene er § 49 i jagtloven, som siger, hvad midlerne skal bruges til, og det er bl. a. særlig ophjælpning af vildtbestanden og fondens administration.

Den anden regel, jagtfondens midler er underkastet, er de almindelige bevillingsmæssige bestemmelser, som findes i finansloven, og det vil sige, at de indtægter og de udgifter, man har, skal være optaget på finansloven og dermed godkendes som sådanne.

Jagtfondens indtægter kommer fra jagttegnene, og indtægternes størrelse afhænger af,

[Landbrugsministeren]

hvor stor jagttegnsafgiften er, og hvor mange der løser jagttegn. Udgifterne skal ligesom alle andre bevillinger stå på bevillingen: så mange penge har man lov til at bruge på disse ting, og så kommer de selvfølgelig ind under de samme besparelsesbestræbelser som alle andre poster på finansloven. Sådan er reglerne for jagtfondens administration pengemæssigt.

Så bemærker hr. Kjelgaard, at vi tilside sætter jagtlovens oprindelige formål gennem bevillingssystemet. Vi bestræber os på i landbrugsministeriet at prioritere opgaverne inden for jagtens og naturinteressernes område, således at vi kan få dækket de ting, som jagtloven kræver principielt, men jeg skal da indrømme, at der er problemer, når man træffer spareforanstaltninger, og jeg kan sige som en polemisk bemærkning til hr. Kjelgaard, at jeg ville da nødig se, at det konservative partis forslag om generelle besparelser på 3½ pct. kom til at ramme her. Det gør det, såfremt forslaget går igennem. Det er også medvirkende til at gøre det vanskeligt at administrere jagtloven efter dens hensigt.

Kjelgaard (KF):

Jeg beklager, at jeg ikke fik ret meget at takke landbrugsministeren for. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at jeg har fået oplysning om, at der i jagtfonden indestår et beløb på ca. 12 mill. kr. Det er jægernes penge, penge, der er opsamlet gennem den afgift, jægerne betalte for et jagttegn, og jeg finder det helt urimeligt, at man uden videre inddrager dette beløb i statskassen. Jeg ved godt, at jagtfonden ifølge jagtlovens § 49 administreres af landbrugsministeren, og ifølge samme paragrafs stk. 2 og 3 er der nævnt en række udgifter, som fondens midler kan anvendes til dækning af, men ikke på noget tidspunkt har det været meningen, at et eventuelt »overskudsbeløb« skulle kunne overføres til statskassen. Det er simpel konfiskation af andres penge, og jægerne kan ikke være tjent med at skulle være større skatteobjekter end andre.

Jeg har også fået oplysning om, at jagtfonden skal spare 1,7 mill. kr. og har måttet underbudgettere med ca. 1,3 mill. kr. Det betyder, at en række miljøgavnige aktiviteter må droppes, og at personale må afskediges på de

praktiske områder. Det kan ikke være rimeligt, når pengene er til stede.

Kalø jagtgård, hvor administrationen af aktiviteterne foregår, tilhører statens jordlovsudvalg og er lejet for en 10-årig periode. Jeg vil gerne spørge ministeren, om man eventuelt kunne tænke sig at anvende beløbet til at købe jagtgården af statens jordlovsudvalg i stedet for simpelt hen at konfiskere pengene.

Arentoft (FP):

Der står i jagtloven, at jagtfondens midler administreres af jagtrådet – det er altså det nye, vi nu får – under landbrugsministerens ansvar, og derfor er spørgsmålet i dag selvfølgelig også stillet til landbrugsministeren.

Nu var spørgeren inde på Kalø gods, hvor jægerne betaler 4.193.200 kr. ifølge finanslovsforslaget. Er det faktisk direkte at betragte som et jagtligt formål? Er det ikke nok, at jægerne af de indtægter, der kommer ind på jagttegnene, betaler til statskassen til godsets drift?

Om det andet spørgsmål, jeg gerne vil stille til landbrugsministeren. Jeg færdes meget i jægerkredse, og dér har man talt om, at man måske ville foreslå jagttegnsafgiften sat op til 100 kr., således at man fik flere midler i jagtfonden at arbejde med netop til jagtligt formål: vildtbiologstationer, jagtkonsulentvæsenet, reservaterne og alle de jagtligt formål, som der virkelig er tale om. Hvis nu der kom et sådant forslag fra jægerside, kunne man så risikere, at staten ville konfiskere endnu mere, for så vil man selvfølgelig ikke komme med et sådant forslag?

Faktisk må jeg sige, at hele denne sag om, jeg vil næsten tillade mig at bruge udtrykket konfiskation af jagtfondens midler, minder mig om det, man i sin tid havde med vejfondens midler, der simpelt hen forsvandt i den bundløse statskasse. Der er nu tale om jagtfondens midler, som sorterer under landbrugsministeren, og jeg kan dårligt tænke mig, at landbrugsministeren vil gå med til en sådan konfiskation.

Burgdorf (KF):

Det er en kendt sag, at vi, der færdes i jægerkredse, har følt en smule ængstelse for de midler, der står i jagtfonden. Der har været forlydender om, at de skulle inddrages af

[Burgdorf]

statskassen, og nu forstår jeg på ministeren, at det er rigtigt opfattet.

Jeg vil da gerne spørge ministeren, om ikke det har været meningen, at de penge, som jægerne har indbetalt over deres jagt-tegn, fortrinsvis skulle bruges til jagtens og vildtets fremme her i landet. Nu forstår jeg, at man vil sige, at det er en runde i spareforanstaltningerne, og ministeren var så venlig at henvise til, at det konservative folkeparti ville spare. Det er rigtigt, sandelig vil vi spare, men når det drejer sig om midler, som er hensat til at gøre Danmark rigere rent naturmæssigt og på vildtets område, skal der ikke spares. Jeg mener, som det også tidligere er sagt, at det simpelt hen er en konfiskation, for de penge bliver bare drejet ind i statskassen. Jeg vil gerne spørge: hvis man skulle gå hen og forhøje jagttegnets gebyr til de 100 kr. i stedet for de nuværende 83 kr., vil disse penge så også blive inddraget i statskassen? Det ville jo være en yderligere beskatning af jægere fremfor andre mennesker.

Formanden:

Det ville måske være en fornuftig rationalisering af tingets arbejde, at et medlem ikke stiller ordret det spørgsmål, som det foregående medlem har stillet.

Landbrugsministeren (Koføed):

Jeg beklager, hvis hr. Kjølgaard ikke fandt svaret fyldestgørende, men så kan jeg i hvert fald svare på spørgsmålet om, hvorvidt jagt-fonden skal overtage Kalø gods. Det har vi ingen overvejelser om på nuværende tidspunkt. Men jeg kan ikke lide, at man bruger ordet konfiskation, for dermed har man beskyldt ministeren for ikke at overholde loven, og man kan ikke påpege et eneste sted, hvor administrationen af jagtfonden ikke er i overensstemmelse med gældende lov. De, der sidder i finansudvalget, og medlemmerne i det hele taget i dette ting vil vide, hvad finansloven går ud på. Der står ganske klart, hvilke formål jagtfondens midler skal gå til, og jagtfonden har ikke nogen særregler i forhold til alle andre bevillingssystemer; derfor synes jeg ikke, vi skal tale om konfiskation.

Derimod kan vi tale om, hvorvidt de indtægter, man opkræver, er fornuftige i forhold til de beløb, man får lov til at anvende. Det er et andet spørgsmål, og det kan man dis-

kutere. Så kommer vi ind på det næste, om man for at skaffe nye midler til jagtfonden skal hæve afgiften for jagttegnet til f. eks. 100 kr., som hr. Burgdorf var inde på. Det er jeg ikke indstillet på, medmindre man kan sikre, at merindtægterne går til de jagtformål, som jeg mener er nødvendige. Jeg mener også, at man har foretaget en lidt for kraftig beskæring af beløbet, for der er mange formål, som jagtfondsmidler bør anvendes til, både jægerinteresser og naturinteresser, og derfor vil jeg ikke tage stilling til en eventuel forhøjelse for jagttegnet, før vi bevillingsmæssigt har dette på plads.

Kjølgaard (KF):

Jeg vil gerne takke ministeren, fordi der kom et lille tilsagn om, at noget skulle undersøges, men jeg vil gerne igen gøre opmærksom på, at det var en ganske klar forudsætning ved jagtlovens tilblivelse, at alle pengene skulle bruges som anført i § 49, stk. 2 og 3. Nu bliver de brugt til helt andre jagtformål, netop til fordel for statskassen, der vel har jagtområder nok i forvejen og ikke just behøver at få støtte herfra. Jeg håber, ministeren hurtigt vil undersøge de muligheder, der ligger, og snarest give tinget besked om dem.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til ministeren for skatter og afgifter af:

Kaj Hansen (DKP):

»Finder ministeren det foreneligt med ligningsrådets beføjelser, at det har nedsat Jan Bonde Niensens skattepligtige indkomst?«

(Spm. nr. 250).

Skriftlig begrundelse.

Lovbekendtgørelse nr. 134 af 17. marts 1970 om landsskatteretten og ligningsrådet giver ligningsrådet ret til under særlige forhold såsom sygdom, dødsfald, trykkende familieforhold, indkaldelse til militærtjeneste o. lign. at bevilge en nedsættelse af den skattepligtige indkomst. I det omfang landsskatteretten ved kendelse har taget stilling til en ansættelse, kan ligningsrådet ikke ændre den.

Landsskatteretten har afgivet en kendelse vedrørende Bonde Nielsen, som dog ikke er

[Kaj Hansen]

offentliggjort. Derimod meddeler Politiken i dag, den 16. november 1978, i en lederartikel, at ligningsrådet har fritaget Bonde Nielsen for skat af 15 mill. kr. ud af 26 mill. kr., som landsskatteretten tidligere har fastsat grundlaget for i en kendelse.

Ifølge betænkning om det lokale ligningsvæsen nr. 757 af 1976, side 12 og 13, er det ligningsrådets opgave at give direktiver og fastlægge retningslinjer for administrationen, så der sker en behørig og ensartet ansættelse over hele landet.

På denne baggrund forekommer det helt ubeføjet, at Bonde Niensens skattepligtige indkomst kan nedsættes uden om retsinstanserne i Danmark.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Spørgsmålet går ud på, om ligningsrådet har været beføjet til at nedsætte Jan Bonde Niensens skattepligtige indkomst. Efter de gældende bestemmelser om tavshedspligt er jeg afskåret fra at meddele oplysninger om en persons skattepligtige indkomst, og jeg kan derfor heller ikke udtale mig om ligningsrådets behandling af en sag vedrørende ansættelse af en persons skattepligtige indkomst.

Kaj Hansen (DKP):

Det blev man jo ikke meget klogere af. Jeg vil gerne sige, at det er en højst usædvanlig sag, der her er tale om. I dagbladet Politiken fra den 16. november 1978 oplyser man, hvad man mener ligningsrådet er kommet til. Der er særlig to forhold. Det ene er, at ligningsrådet skulle have godkendt, at i en handel, der fandt sted i 1976, og hvor Bonde Nielsen solgte aktier, som gav ham 26 mill. kr., ændredes kursen, der var beregnet til 700, til 246.

Et andet mærkeligt forhold er, at Bonde Nielsen ikke må fradrage 2 mill. kr., som skulle anvendes til rekonstruktion af det krakkede DCK. Men hvor bliver de 2 mill. kr. så af? Skulle de ikke tillægges Bonde Niensens skattepligtige indtægt? Det kan man ikke se at de er blevet.

Nu siger ministeren, at det er lukkede forhandlinger, så det kan man ikke få noget at vide om. Så vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan et folketingsmedlem som jeg skal gå

videre for at få opklaret en sag af denne karakter. Jeg synes, det er højst betænkeligt, at afgørelser som dem, der her finder sted, ikke kan komme til offentlighedens kundskab. Jeg mener ikke, at ministeren kan klare sig med at henvise til tavshedspligten, så jeg vil gerne spørge ministeren, om han ikke, med de beføjelser han har, vil undersøge, om ligningsrådet i dette tilfælde har overtrådt sine beføjelser.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Jeg har ingen ønsker om at gribe ind i ligningsrådets administrative afgørelser.

Kaj Hansen (DKP):

Hvis ministeren ikke har anledning til og ikke vil gribe ind i ligningsrådets beføjelser, og hvis ligningsrådet kan træffe afgørelser som dem, jeg har nævnt her, er der noget, der tyder på, at ligningsrådets beføjelser skal laves om. Ellers kan vi jo komme i en tilsvarende situation igen, og så kan ministeren godt komme til at beskæftige sig med det, ikke i sin egenskab af minister måske, men så i sin egenskab af medlem af folketinget, for folketinget bliver nødt til at se på, om de beføjelser, ligningsrådet har, er rigtige, når noget sådant kan finde sted som det, jeg her har omtalt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Agter ministeren at tage initiativ til genoprettelse af en teaterskole ved Det kgl. Teater?«

(Spm. nr. 259).

Skriftlig begrundelse.

I betænkningen om teateruddannelserne i Danmark har et mindretal bestående af så fremtrædende teaterfolk som Grethe Holmer, Christoffer Bro og Henrik Bering Liisberg givet udtryk for, at en skuespillerskole med direkte tilknytning til Det kgl. Teater bør genoprettes som alternativ til skuespilleruddannelsen ved statens teaterskole. Dette ønske må forekomme absolut berettiget, når man betænker, at uddannelsen ved statens

[Annelise Gottfredsen]

teaterskole ikke formår at tilgodese de krav, som især de større scener stiller til uddannede skuespillere.

Mindretallet i udvalget peger på, at statens teaterskole ikke i tilstrækkeligt omfang vil kunne sikre en alsidighed og teaterpraktisk erfaring med henblik på skuespillervirksomhed på landets større scener. »Da behovet for nyuddannede yngre skuespillere med praktiske teatererfaringer er størst i København, hvor de fleste af landets større teatre er placeret, og da det samlede antal nyuddannede skuespillere fra skolerne i Odense og Århus knap dækker behovet for nyuddannede skuespillere ved landsdelsscenerne i Odense, Ålborg og Århus og provinsens øvrige scener, vil en tilfredsstillende løsning af de københavnske teatres uddannelsesproblemer kun kunne ske ved genoprettelsen af en skuespillerskole i tilknytning til Det kgl. Teater og Den storkøbenhavnske Landsdelsscene.«

Det er det konservative folkepartis opfattelse, at statens teaterskole bør nedlægges, samtidig med at skolen i tilknytning til Det kgl. Teater genoprettes.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Lad mig med det samme sige, at jeg endnu ikke har taget endelig stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der skal oprettes en skuespillerskole i tilknytning til Det kgl. Teater og Den storkøbenhavnske Landsdelsscene, således som et mindretal har foreslået i betænkningen om teateruddannelsen.

Betænkningen er afgivet til mig for mindre end en måned siden. Den er nu sendt til alle institutioner og organisationer inden for teaterverdenen, herunder Det kgl. Teater og Den storkøbenhavnske Landsdelsscene.

Før jeg kender reaktionerne på de forslag, betænkningen indeholder, og før jeg har drøftet forslaget med den ny teaterchef, vil det ikke være rigtigt af mig at træffe endelige beslutninger, men jeg bør allerede nu sige, at uanset om beslutningen til sin tid skulle blive at genoprette skuespillerskolen, hvad jeg for så vidt er positiv over for, vil det næppe være det rigtige tidspunkt at søge den gennemført nu, hvor teatret står over for store ombygninger med betydelige midlertidige drifts-omlægninger til følge.

Der er en enkelt ting, jeg gerne vil slå fast. Lige meget hvilket resultat jeg måtte nå frem til med hensyn til oprettelse af en såkaldt alternativ skuespillerskole i Københavnsområdet, bliver der ikke tale om at nedlægge statens teaterskole. Jeg er på dette punkt ganske uenig med det konservative folkeparti.

Statens teaterskole blev oprettet i 1968. Den fik til opgave at uddanne alle former for teatermedarbejdere, ikke blot skuespillere, men også instruktører, scenografer, sceneteknikere og andre. Tidligere havde der ikke været mulighed for en egentlig uddannelse af disse kategorier af teatermedarbejdere, og deres uddannelse kan ikke tænkes varetaget af en skuespillerskole knyttet til et eller flere store teatre.

En af grundideerne bag oprettelsen af statens teaterskole var at få en uddannelsesinstitution, der var uafhængig af de eksisterende teatre. Denne grundidé fastholdes af det udvalg, der lige har afgivet betænkning om teateruddannelserne. Det er et enigt udvalg, der i betænkningen anbefaler, at statens teaterskole videreføres i sin nuværende form og med de nuværende opgaver.

Annelise Gottfredsen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret og er da glad for, at ministeren ikke stiller sig fremmed over for, at der skal genoprettes en teaterskole ved Det kgl. Teater.

Jeg er derimod bekymret over, at ministeren ikke mener, at dette skal gøres hurtigt, men at det må afhænge af ombygningen af Det kgl. Teater. Det skulle nok være muligt teknisk at finde et sted, hvor man kunne oprette denne skole, og jeg finder det ikke betryggende, at kunstnere, der skal optages på Det kgl. Teater og spille dér, skal være henvist til statens teaterskole, heller ikke for en kortere periode.

Vi har ofte nok kunnet enes om, at det helt specielle for de kunstnere, der spiller på Det kgl. Teater, fremmes af den daglige gang på dette sted, der rummer alle tre kunstarter, og kan det ikke rent fysisk klares i en byggerperiode, må det være muligt at finde et sted, hvor denne specielle undervisning kan videreføres, således som Det kgl. Teaters tradition også forudsætter.

Jeg vil spørge ministeren, om han kan sige noget om – måske løst – hvornår en sådan

[Annelise Gotfredsen]

byggeperiode er overstået, og hvornår det kan tænkes, hvis det bliver besluttet, at der kan oprettes en teaterskole på Det kgl. Teater igen.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg må lige sige, at jeg håber ikke, fru Annelise Gotfredsen er dybt bekymret over, at Peter Schrøder, der er udgået fra statens teaterskole, har fået en af sæsonens største succeser på Det kgl. Teater i en Holbergforestilling.

Og så vil jeg gerne sige, at det ville være at foregribe folketingets behandling af loven om Det kgl. Teater og byggeplanerne, hvis jeg sagde noget om, hvornår det kunne ske, men hvis tingene følger den rækkefølge, der formentlig er et flertal for i denne sal, når jeg kommer med forslagene, vil man kunne regne med, at ombygningsarbejderne er gennemført omkring 1983-84.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg mener, der vil kunne spildes alt for meget i en så lang periode, og jeg kan ikke undertrykke min bekymring. Jeg er da klar over, at det enkelte geni måske kan overleve alt, men ministeren ved jo, at vi ikke har sympati for statens teaterskole og mange af de aktiviteter, som fremmes gennem denne. Det gælder også den linje, der kommer til udtryk gennem den nye rektors ord, når han udtaler i Politiken:

»Det kgl. Teater er bare et sted, man har for at fejre prinsessebryllupper. Det er dér, Bodil Kjer spiller fattig kone i et kostume til 10.000 kr.«

Jeg beklager, at jeg ikke finder, at dette er betryggende og den rette ydmyghed over for de kunstarter, der udøves på Det kgl. Teater. Jeg vil spørge, om ministeren er tryk ved dette.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg må sige, at det citat er et citat fra en tidligere udtalelse. Jeg er ikke enig i den opfattelse, men det har ikke noget med indholdet af undervisningen på Statens Teaterskole at gøre.

Jeg må i øvrigt spørge, om fru Annelise Gotfredsen også vil være bekymret, hvis der

kom nogle fra Århus skuespillerskole eller Odense skuespillerskole, der skulle optræde på Det kgl. Teater. Det kunne jo tænkes, bl. a. med den nye teaterchef.

Formanden:

Jeg må for en ordens skyld sige, at fru Annelise Gotfredsen ikke har mulighed for at besvare det spørgsmål, ministeren stillede.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til **arbejdsministeren** af:

Waldorff (VS):

»Vil ministeren garantere, at postvæsenet ikke vil få tilladelse til at anvende asbestholdige slidsker?«

(Spm. nr. 261).

Skriftlig begrundelse.

På trods af at sundhedsfaren ved asbest er dokumenteret ud over alle grænser, har postvæsenet indrettet den nye centralpostbygning i København med asbestholdige eternitssidsker.

Postvæsenet har her set stort på protesterne fra de ansatte.

I en skrivelse af 23. oktober 1978 pålægger arbejdstilsynet generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet at sørge for, at de ansatte ikke udsættes for asbeststøv. Dette kan efter arbejdstilsynets opfattelse kun ske ved, at asbest og asbestholdige materialer helt undgås.

Arbejdstilsynets pålæg omfatter ud over den nye centralpostbygning også den centrale pakkesortering i Århus, hvor der ifølge Dansk Postforbund er konstateret overskridelse af den hygiejniske grænseværdi.

Det er nu op til arbejdsministeren at forhindre anvendelsen af disse direkte livsfarlige slidsker.

Der ønskes et klart tilsagn om, at arbejdsministeren vil afvise en eventuel ansøgning fra postvæsenet om dispensation.

Arbejdsministeren (Auken):

I sin begrundelse for spørgsmålet henviser hr. Waldorff til, at direktoratet for arbejdstilsynet ved skrivelse af 23. oktober i år har pålagt generaldirektoratet at træffe foranstaltninger til at imødegå, at de ansatte ud-

[Arbejdsministeren]

sættes for asbestholdigt støv fra slidsker m.v., hvilket efter arbejdstilsynets opfattelse kun kan ske ved, at asbest og asbestholdige materialer i dette tilfælde helt undgås.

Jeg er enig i grundholdningerne i arbejdstilsynets afgørelse, men må for god ordens skyld sige, at direktoratets påbud efter arbejdsmiljølovens § 81 kan påklages til arbejdsministeren. Før ministeren træffer afgørelse, skal der efter lovens § 66, stk. 1, nr. 4, indhentes en udtalelse fra arbejdsmiljørådet, og jeg kan derfor ikke på nuværende tidspunkt udtale mig om sagens endelige afgørelse.

Lad mig til slut nævne, at jeg allerede ved et skriftligt svar til hr. Ole Olsen har bebudet en skærpelse af reglerne for anvendelse af asbest.

Waldorff (VS):

At en skærpelse af reglerne for anvendelse af asbest er nødvendig, fremgår allerede af den omtalte skrivelse fra arbejdstilsynet. Ministeren siger, at han ikke kan forholde sig til den konkrete sag, fordi den først skal via arbejdsmiljørådet, og at han i øvrigt ikke kan udtale sig om en verserende sag. Det svar kan jeg simpelt hen ikke godtage. Spørgsmålet er meget enkelt, nemlig om man vil acceptere asbeststøv på statslige virksomheder, her altså inden for postvæsenet, eller om man ikke vil.

Arbejdsministeren kender skrivelserne, og arbejdsministeren er – som det også fremgår af skrivelserne – den øverste instans og den, der i sidste ende skal afgøre sagen.

Det kan være svært at gennemskue, hvilke motiver postvæsenet har til at indrette asbestslidske i en ny centralpostbygning med mange hundrede arbejdspladser. Asbests sundhedsfarlige egenskaber er veldokumenterede, som det også fremgår af skrivelserne, og når det siges direkte, at det er veldokumenteret gennem mange undersøgelser, er det stærke ord i en skrivelse fra arbejdstilsynet. Mere direkte kunne det siges, at mange tusinde arbejdere vil dø i de kommende år over hele verden, fordi de har været udsat for asbest gennem adskillige år. Når man så opstiller asbestslidske på en arbejdsplads med den viden, vi i dag har om asbest, er det rent og skært vanvid, og det er det måske specielt på omkarteringskontoret, fordi man dér har et

meget stort støvproblem, som øger faren ved asbest. Der er en enorm slitage på materiellet, og det øger faren ved asbest.

Forklaringen på, at man opstiller asbestslidske, kan man nok få i et notat, som postvæsenet har sendt til arbejdsmiljøudvalget inden for postvæsenet. Asbestslidske er nemlig billigere, og asbestslidske øger arbejdstempoet, fordi de har bedre glideegenskaber, så her ser vi faktisk, at postvæsenet endnu en gang optræder med de værste arbejdsgivermetoder. Der skal spares, så lad os spare på arbejdsmiljøet! De ansatte dør alligevel først om 15 år på grund af det, de bliver udsat for.

Det, vi vil spørge om, er: er det acceptabelt, at de ansatte skal vente, indtil der er truffet en afgørelse af arbejdsministeren? På det tidspunkt ved vi at det bliver umådeligt svært for de ansatte at rokke ved en sådan beslutning. Tilbage vil der kun være det, som man kalder overenskomststridige arbejdsnælgelser, og vi kender jo folketingets og regeringens holdning til den slags, bl. a. også inden for postvæsenet. Derfor må jeg bede arbejdsministeren om at sige, i hvilken retning denne afgørelse vil gå. Vil arbejdsministeren antyde, hvad det er, han har tænkt sig?

Askjær Jørgensen (FP):

Nu hører vi en ny linje fra hr. Waldorff. Sædvanligvis er det al privat erhvervsvirksomhed, hr. Waldorff vil mistænkeliggøre. Nu har man også taget fat på områder inden for den offentlige sektor. Jeg er bekendt med, at det lykkedes hr. Waldorff at forhindre produktioner af PVC i Danmark.

Så kommer mit spørgsmål til arbejdsministeren: kan arbejdsministeren i det hele taget forestille sig et eneste stof taget i anvendelse inden for erhvervsvirksomheder eller praktiske funktioner i Danmark, som hr. Waldorff ikke vil angribe?

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg vil nødig udtale nogen formodning eller forventning om stoffer, som hr. Waldorff ikke vil angribe. Jeg tror imidlertid, at hr. Askjær Jørgensen tillægger hr. Waldorff alt for stor betydning. Det siger jeg i al fredssommelighed.

[Arbejdsministeren]

Må jeg med hensyn til spørgsmålet om anvendelsen af disse slidsker sige, at det, sagen drejer sig om, er ikke, om der skal kunne anvendes asbest eller asbestholdige materialer i disse slidsker. Det er man enig om efter arbejdstilsynets afgørelse. Det, det drejer sig om, er alene, at postvæsenet har bedt om en kort overgangsperiode, indtil man kan få udskiftet materiellet, og det er det spørgsmål, jeg skal tage stilling til efter at have indhentet udtalelse fra arbejdsmiljørådet.

Ole Olsen (SF):

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at stille noget tillægsspørgsmål til hr. Waldorffs spørgsmål, men jeg må erkende, at fremskridtspartiets optræden her chokerer mig voldsomt. Derfor vil jeg spørge arbejdsministeren, om vi kan få garantier for, at de synspunkter, som fremskridtspartiet her har lagt frem, vil der ikke blive taget hensyn til fra arbejdsministerens side.

Waldorff (VS):

Jeg må først sige i forbindelse med hr. Askjær Jørgensens indlæg, at jeg mistænkeliggør ikke nogen virksomheder. Derimod hiver jeg en række virksomheder, offentlige og private, frem, som så at sige har diskvalificeret sig selv. Der er ikke tale om mistanke, der er tale om stensikkert sundhedsskadelige effekter og midler i arbejdsmiljøet. Der kan ikke være nogen som helst tvivl om den sag.

Jeg kan nævne, hvad man i øjeblikket bruger på centralpostkontoret i København, nemlig metalslidske, som har en anden ulempe, nemlig støj, men den ulempe er væsentlig mindre end ulempen ved asbest, og det forstår jeg at arbejdsministeren erkender. Jeg synes, det er meget glædeligt, at vi her fik at vide, at man skal udskifte de asbestslidsker, man har, jeg forstår både i København, i pakkesorteringen i Århus og formentlig andre steder, hvis de findes, det ved jeg ikke selv noget om, men umiddelbart kan jeg ikke forstå, hvad det er for en overgangsperiode, der tales om, når man diskuterer den centrale postbygning i København. Den er jo ikke taget i brug. Det må altså være muligt at få udskiftet slidskerne i centralpostbygningen, inden den tages i brug. Man kan ikke forvente, at de ansatte, medmindre der ligger nogle fuldstændig klare retningslinjer, vil

acceptere at skulle gå i gang og arbejde med de asbestslidsker. Man kan i øvrigt også se af udtalelser såvel fra postarbejdernes fagforening som fra Dansk Postforbund, at man ikke vil acceptere at skulle arbejde med asbestslidsker. Men jeg synes, det var glædeligt at høre fra arbejdsministeren, at det er slået fast, at der ikke skal arbejdes med disse slidsker.

Arbejdsministeren (Auken):

Det er egentlig ganske mange ting, man tvinges til at tage stilling til under en spørgetid i folketinget. Først blev jeg spurgt om, hvilke stoffer jeg regnede med at hr. Waldorff ville angribe i fremtiden, og hvilke arbejdspladser. Derefter bliver jeg spurgt om, hvilke af fremskridtspartiets synspunkter, om nogen, der vil øve indflydelse på fastsættelsen af regler vedrørende farlige stoffer og materialer.

Jeg bliver nødt til at sige, at jeg egentlig ikke bekymrer mig ret meget om de stoffer eller virksomheder, hr. Waldorff måtte angribe, eller de synspunkter, som fremskridtspartiet måtte have vedrørende farlige stoffer og materialer. Vi har en helt klar procedure i arbejdsmiljøloven, og den siger, at vi lytter til, hvad eksperterne på området siger, og hvad arbejdsmarkedets parter har af vurderinger, og det vil også være tilfældet i den konkrete sag.

Jeg kan bekræfte over for hr. Waldorff, at vi ikke ønsker disse slidsker anvendt, og det, det alene drejer sig om, er spørgsmålet om en overgangsordnings længde.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Tyroll: spm. nr. 157 og 158.

Ole Olsen: spm. nr. 170.

Ernst Schmidt: spm. nr. 171, 178 og 210.

Alfred Hansen: spm. nr. 174.

Kirsten Jacobsen: spm. nr. 182.

Voigt: spm. nr. 183, 184, 185, 187, 204, 207, 224, 252, 253 og 254.

[Formanden]

Poulsgaard: spm. nr. 186.
 Mimi Jakobsen: spm. nr. 191.
 Hagen Hagensen: spm. nr. 193 og 194.
 Ebba Strange: spm. nr. 195 og 196.
 Glistrup: spm. nr. 197.
 Halvgaard: spm. nr. 202.
 Ingolf Knudsen: spm. nr. 203.
 Kjærulff-Schmidt: spm. nr. 206, 229, 230
 og 238.
 Arentoft: spm. nr. 211.
 Grove: spm. nr. 219.
 Thorndahl: spm. nr. 231.
 Jørgen Junior: spm. nr. 232.

Til *arbejdsministeren* (31/10 78) af:

Tyroll (VS):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der kan oprettes et arbejderstyret organ til undersøgelse af sundhedsrisici ved stoffer, der indgår i produktioner og disses produkter, samt lade producenterne finansiere undersøgelserne gennem indbetalinger til en fond, der er tilstrækkelig til at dække udgifterne?«

(Spm. nr. 157).

Begrundelse.

Arbejdsministeren har i svaret på mine spørgsmål nr. 957 og 1015 i folketingsåret 1977-78 givet udtryk for, at det kunne være ønskeligt, om myndighederne kunne foretage de fornødne undersøgelser af stoffernes sundhedsrisici. Ministeren fandt det imidlertid næppe muligt i offentlig regie at etablere det fornødne apparat til at foretage disse undersøgelser af de mange kemiske stoffer og produkter, som anvendes i erhvervslivet. Kravene til såvel sagkundskab som bevillinger mener ministeren er for store.

Alternativet for ministeren bliver på denne baggrund, at den produktvurdering, som skal opbygges etapevis i offentlig regie, først og fremmest skal være baseret på de undersøgelser, som producenter og importører tilpligtes at foretage i forbindelse med en anmeldelse af stoffer og materialer til arbejdstilsynet. At ministeren således ønsker, at arbejdsgiverne skal finansiere undersøgelserne, kan spørgeren kun tilslutte sig. Derimod finder spørgeren ikke, at det er indlysende, at arbejdsgivere og producenter skal have kontrollen med disse undersøgelser udførelse. Der eksisterer mange eksempler på, hvordan fabri-

kanterne har lavet utilstrækkelige forsøg, har manipuleret med deres forskningsresultater eller direkte har udeladt eller destrueret uheldige forskningsresultater. Den af ministeren tænkte ordning er således helt utilfredsstillende for landets arbejdere. Den vil blive et våben i arbejdsgivernes hænder vendt mod arbejdernes sundheds- og sikkerhedsforhold. Der kommer flere og flere eksempler på, at dette er tilfældet. Ministeren kan ikke vedblive overse dette – ikke uden, at det af landets arbejdere må opfattes og erkendes som en klar stillingtagen til fordel for arbejdsgivernes og producenterens profitinteresser.

Besvarelse (17/11 78):

Arbejdsministeren (Auken):

Af begrundelsen fremgår, at spørgeren kan tilslutte sig, at producenter og importører, således som jeg har redegjort for i mit svar på spørgsmål nr. 957 og 1015 i folketings-samlingen 1977/78, skal finansiere undersøgelserne af de stoffer og materialer, som i forbindelse med den etapevise opbygning af en produktvurdering skal anmeldes til arbejdstilsynet.

Hvad spørgeren derimod ikke finder indlysende, er, at arbejdsgivere og producenter skal have kontrollen med disse undersøgelser udførelse.

Som nævnt i mit svar på spørgsmål nr. 916 fra hr. Tyroll agter jeg at forelægge folketinget et forslag til lov om ændring af arbejdsmiljøloven vedrørende stoffer og materialer med henblik på at skaffe hjemmel til at fastsætte regler om anmeldelsespligt og undersøgelsespligt m. v. for producenter og importører af stoffer og materialer for at kunne forebygge og imødegå sundheds- og ulykkeskader i arbejdsmiljøet.

Forslaget tilsigter endvidere at skaffe hjemmel til at fastsætte regler om oprettelse m. v. af et register for stoffer og materialer på arbejdsmiljøinstituttet. Registret skal være fælles for anmeldelser efter såvel arbejdsministeriets som miljøministeriets ny lovgivning om stoffer og materialer.

Forslaget tilsigter endelig at skaffe hjemmel til at foretage en produktvurdering, hvorefter stoffer og materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller inden for særlige områder, før-

[Arbejdsministeren]

end arbejdstilsynets udtalelse eller godkendelse foreligger.

Det er herefter tanken, at de producenter og importører, der skal anmelde stoffer og materialer til registret, også skal fremlægge fornøden dokumentation for bl. a. stoffernes og materialernes sammensætning og eventuelle indvirkning på arbejdsmiljøet samt afholde udgifterne hertil.

I mit tidligere svar til hr. Tyroll gav jeg udtryk for, at det ud fra en ideel betragtning kunne være ønskeligt, om myndighederne kunne foretage de fornødne undersøgelser af stoffernes sundhedsrisici. Når jeg netop gjorde opmærksom på, at dette var en ideel betragtning, hænger det sammen med, at der naturligvis er andre tungtvejende grunde til, at det er almindelig praksis, at undersøgelser af den art gennemføres af producenterne, dvs. på deres ansvar og dermed også på institutioner og laboratorier, der udvælges af producenterne. Blandt disse grunde kan jeg nævne ønsket om over for producenterne at understrege, at undersøgelse af sundhedsmæssige risici er et naturligt led i produktudviklingen på samme måde som undersøgelser af produkternes brugbarhed og markedsforhold. Derudover er det i overensstemmelse med international praksis, at sådanne undersøgelser udføres på private laboratorier, og det ville vanskeliggøre dansk administration i meget høj grad, hvis man afskar sig fra at tage hensyn til sådanne udenlandske undersøgelser, idet muligheden for her i landet at gennemføre alle de nødvendige undersøgelser må anses for uigennemførlig.

Det er naturligvis en forudsætning, at myndighederne sikrer sig, at undersøgelserne udføres på laboratorier, der har den nødvendige faglige viden, og som er tilstrækkeligt uvildige. Derfor er der i en række nyere love – hvor det er forudsat, at undersøgelser kan foretages på private laboratorier – givet adgang til at kræve, at disse laboratorier autoriseres f. eks. af statens tekniske prøvenævn.

En uvildig vurdering af undersøgelsesresultaterne vil være myndighedernes opgave, og jeg ser ingen grund til at tro, at myndighederne ikke skulle kunne løse denne opgave.

Til *arbejdsministeren* (31/10 78) af:

Tyroll (VS):

»Vil ministeren give en redegørelse for sin holdning til, at lak- og farveindustriens producenter forsøger at frigøre sig for udgifterne til at tilvejebringe oplysninger om sundhedsrisici ved deres råvarer, samt sin holdning til, at dette arbejde udføres under arbejdsgivernes og producenternes fulde kontrol?«

(Spm. nr. 158).

Begrundelse.

Spørgeren er bekendt med, at lak- og farveproducenterne forsøger at slippe for de udgifter, der er forbundet med at opfylde lovgivningens helt utilstrækkelige målsætninger om at tilvejebringe viden om de risici, der er knyttet til anvendelsen af kemiske stoffer og produkter.

Foreningen af Danmarks Lak- og Farveindustri søger 1.264.000 kr. fra arbejdsmiljøfonden til gennemførelse af et projekt, hvorefter 600 råvarer skal have et sikkerhedsdatablad. Målgruppen for projektet er udtrykkelig fastslået at være malevare- og trykfarvefabrikkerne i Danmark. Sikkerhedsdatabladene skal søge at efterkomme nuværende og kommende lovgivningskrav om oplysninger vedrørende klassifikation, sundheds- og brandfare, sikkerhedsforanstaltninger og personlige beskyttelsesmidler samt førstehjælp. Et afslag fra arbejdsmiljøfonden kan ikke ses at ville medføre, at disse datablade ikke bliver udarbejdet, men blot at producenterne bliver nødt til at finansiere arbejdet ud af de profitter, som de oppebærer på de pågældende produkter, og som de har søgt at friholde.

Projektet er tillige helt uvidenskabeligt og kommer altså til at foregå under arbejdsgivernes og producenternes kontrol. Det drejer sig udelukkende om at samle og sammenligne eksisterende oplysninger i eksisterende litteratur samt råvareproducenternes egne toksikologiske undersøgelser. Det drejer sig udelukkende om råvarer, der på forhånd er kendt som sundhedsfarlige.

Arbejdsgiverkontrollen er utilfredsstillende, al den stund der vil blive tale om at vælge imellem forskellige modstridende og varierende konklusioner på undersøgelser. Det siges i projektbeskrivelsen, at hvor valg mellem modstridende oplysninger er foretaget, skal dette fremgå og så vidt muligt begrundes i dokumentationsregisteret. Hvad denne ar-

[Tyroll]

bejdsgiverkontrollerende udvælgelse vil medføre, det giver epoxysagen kun alt for tydeligt et billede af. Producenternes undersøgelser vil få fortrinsstilling som bevis mod alternative undersøgelser på trods af udeladelser, fortælsler m. m. i producentundersøgelserne.

Den amerikanske professor i arbejdsmedicin Samuel Epstein har i bogen »These Times« fremlagt 12 præcise eksempler på, hvordan kemikaliefabrikanter enten har lavet utilstrækkelige forsøg, har manipuleret med deres forskningsresultater eller direkte har destrueret uheldige forskningsresultater i deres forsøg på at berolige befolkningen og myndigheder med, at deres stoffer er ufarlige. Epoxyfabrikanten Shell var et af eksemplerne, og de 12 eksempler er kun toppen af isbjerget.

End ikke et tilsyneladende neutralt organ som arbejdstilsynet har vist sig i stand til at sikre arbejdere og brugere mod disse profitorienterede konklusioner. Kun gennem undersøgelser under arbejderkontrol vil der være mulighed for reel belysning af de eksisterende sundhedsrisici.

Der er altså tale om et projekt, der i sit sigte er så begrænset, som det kan forventes af et projekt, der er styret af de kapitalistiske producenter. Profitten prioriteres fremfor arbejdernes sikkerheds- og sundhedstilstand. Sådan som projektet er udformet, baseret på den eksisterende litteratur og uden supplerende videnskabelige undersøgelser uden for producenternes kontrol, vil en lang række oplysninger ikke være at finde i de planlagte sikkerhedsdatablade. Det vil f. eks. ikke fremgå, at en række organiske opløsningsmidler har givet skrumpehjerne hos 50 malere. Kræfttrisikoen ved epoxy vil heller ikke fremgå af materialet. Det vil være ubrugeligt for arbejdernes kamp for at sikre sig mod at få nedbrudt deres sundhed og arbejdskraft.

Til slut skal det blot oplyses, at arbejdsmiljøfonden ikke har truffet beslutning i sagen endnu. Det vil ske i den nærmeste fremtid. Spørgeren vil med interesse følge, hvordan lak- og farveproducenterne måtte formå at udnytte deres repræsentation i forskellige classesamarbejdsorganer omkring arbejdsmiljøet til at få bevillingen igennem.

Besvarelse (17/11 78):

Arbejdsministeren (Auken):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at Foreningen for Danmarks Lak- og Farveindustri har søgt et tilskud på ca. 1,2 mill. kr. fra arbejdsmiljøfondet til gennemførelse af et projekt om udfærdigelsen af sikkerhedsdatablade for henvendte råvarer.

Ifølge arbejdsmiljølovens § 68 er arbejdsmiljøfondets formål gennem oplysning og uddannelse og på anden egnet måde at fremme et bedre arbejdsmiljø.

Til fremme heraf råder fondet, som er en selvejende institution, over midler finansieret ved bidrag fra private og offentlige arbejdsgivere. Af disse midler kan enhver søge om økonomisk støtte til arbejdsmiljøfremmende foranstaltninger.

Arbejdsmiljøfondets øverste myndighed er arbejdsmiljørådet, som udpeger medlemmer til arbejdsmiljøfondets bestyrelse. De udpegede medlemmer skal repræsentere henholdsvis arbejdere og arbejdsgivere samt funktionærer (jfr. arbejdsmiljølovens § 68, stk. 7 og 8). Formanden for bestyrelsen er direktøren for arbejdstilsynet. Bestyrelsen står for den daglige ledelse, herunder afgørelser med hensyn til anvendelse af fondets midler.

Ifølge de retningslinier for arbejdsmiljøfondets administration, der er udarbejdet med hjemmel i de bestemmelser, der findes i arbejdsmiljøloven om fondet, har jeg ingen indflydelse på de afgørelser, som fondet træffer om anvendelsen af dets midler.

Da der imidlertid som anført er givet arbejdsmarkedets parter en væsentlig indflydelse på fondets afgørelser, finder jeg ingen grund til at betvivle disse afgørelses saglighed.

For så vidt angår de i begrundelsen nævnte datablade om sikkerhed og sundhed bemærkes, at det følger af arbejdsmiljølovens § 30, stk. 1, jfr. § 34, at leverandører m. v. af stoffer og materialer har pligt til at give nødvendige og letforståelige anvisninger med hensyn til stoffer og materialer, der kan være farlige for eller forringe sikkerhed eller sundhed.

De sikkerhedsdatablade, der udarbejdes i medfør heraf, kan til enhver tid tages op til vurdering af arbejdstilsynet og påbydes ændret, såfremt de er udarbejdet på et utilstrækkeligt grundlag eller i øvrigt giver forkerte eller vildledende oplysninger.

I øvrigt henviser jeg til min besvarelse på spørgsmål nr. 157 fra hr. Tyroll, hvori jeg

[Arbejdsministeren]

mere udførligt har redegjort for, at det i sidste instans bør være de respektive myndigheders opgave at vurdere de oplysninger, som fabrikanter giver i forbindelse med anmeldelser af stoffer og materialer.

Til *arbejdsministeren* (2/11 78) af:

Ole Olsen (SF):

»Vil ministeren straks tage initiativ til at skærpe reglerne for eller helt forbyde anvendelsen af asbest i produktion her i landet?«

(Spm. nr. 170).

Begrundelse.

Som begrundelse for spørgsmålet skal anføres de foruroligende skøn over dødeligheden ved arbejde med asbest i USA samt den reaktion, som de amerikanske skøn har medført i Sverige.

Besvarelse (17/11 78):

Arbejdsministeren (Auken):

Direktoratet for arbejdstilsynet har længe været opmærksom på de sundhedsrisici, der er forbundet med arbejde med asbest, og har ved flere lejligheder anført det ønskelige i at få de eksisterende regler for arbejde med og anvendelse af asbest konkretiseret og skærpet.

Derfor nedsatte arbejdsmiljørådet i august 1977 et særligt arbejdsudvalg med den opgave at overveje behovet for en revision af de eksisterende regler for anvendelse af asbest.

Til brug for arbejdsudvalgets overvejelser har direktoratet via arbejdstilsynets 14 amtskredse kortlagt anvendelsen af asbest i Danmark samt udarbejdet en oversigt over asbests sundhedsskadelige virkninger.

Disse undersøgelser har foreløbig resulteret i, at direktoratet har anlagt en mere restriktiv fortolkning af de nugældende regler på området, herunder arbejdsministeriets bekendtgørelse af 17. januar 1972 om forbud mod anvendelse af asbest til visse former for isolering. Som følge heraf er direktoratet skredet ind over for en række tilfælde, hvor det er konstateret, at asbest er anvendt til isoleringsformål.

Direktoratet har endvidere forelagt udvalget følgende handlingsprogram for en revisi-

on af de eksisterende regler om anvendelse af asbest:

1. Et forbud mod crocidolit (blå asbest) samt forbud mod alle typer asbestfibre i forskellige malinger, spartel-, fuge- og gulvlægningssmasser, også som fyldmateriale i og under linoleum, vinyl m. v.

2. Mere specifikke krav til mærkning og forbehandling (f. eks. færdigtilpasning) samt emballering og forbehandling af asbest og asbestholdige produkter og halvfabrikata.

3. Skærpelse af kravet om, at asbest skal erstattes af mindre sundhedsfarlige materialer, samt forbud mod anvendelse af asbest på nye områder, dog med visse muligheder for dispensation.

4. Krav om støvmålinger og andre kontrolforanstaltninger på arbejdspladser, hvor asbest og asbestholdige materialer håndteres, samt indførelse af bestemmelser om regelmæssige lægeundersøgelser af asbestudsatte og begrænsninger i personkredsen, der kan beskæftiges med asbestarbejde.

5. En kraftig reduktion af den hygiejniske grænseværdi fra 2 f/ml (fibre/ml) til 1 f/ml, dog 0,1 f/ml for crocidolit. (Nødvendigt af hensyn til nedrivningsarbejde, hvor crocidolit har været anvendt tidligere).

6. Konkretisering af regler om indretning af maskiner og værktøj til behandling af asbest og asbestholdige materialer i forskellige arbejdsituationer.

7. Forbuddet mod anvendelse af asbest og asbestholdige materialer til isoleringsformål bør måske inden for en overskuelig fremtid omfatte alle asbestcementprodukter (»hårde bygningsplader«).

8. Indføring af en anmeldelsesordning enten for asbestholdige produkter eller for virksomheder, der fremstiller sådanne.

Herudover har direktoratet foreslået, at et generelt forbud mod anvendelse af asbest, men med visse tilladte anvendelser, medgår i overvejelserne.

På baggrund af de drøftelser, der har fundet sted i arbejdsudvalget om dette handlingsprogram, vil direktoratet nu udarbejde forslag til regler, der skærper betingelserne for arbejde med asbest.

For så vidt angår spørgsmålet om helt at forbyde anvendelsen af asbest i produktion her i landet bemærkes, at direktoratets kort-

[Arbejdsministeren]

lægning har vist, at der for en lang række traditionelle anvendelser af asbest findes acceptable asbestfri erstatningsprodukter.

Inden for visse områder (brandbeskyttelse, bremsebelægninger m. v.) er det derimod ikke muligt inden for overskuelig fremtid at finde asbestfri materialer, der har lige så gode sikkerhedsmæssige egenskaber som asbest.

Derfor kan der ikke gennemføres et generelt forbud imod asbest.

Før endelig udstedelse af nye regler skal forslag hertil behandles i arbejdsmiljørådet.

Arbejdsministeriet følger arbejdet nøje med henblik på, at resultater nås så hurtigt som muligt.

Til *landbrugsministeren* (2/11-78) af:

Ernst Schmidt (FP):

»Vil ministeren under henvisning til grundlovens § 73 sikre landbruget, således at en landmand m/k, hvis ejendom eksproprieres helt eller delvis, ikke i realiteten bliver dårligere stillet i økonomisk henseende efter en ekspropriation, end vedkommende var forinden?«

(Spm. nr. 171).

Begrundelse.

I Landsbladet, 27. oktober 1978, under overskriften: Kvindelig landmand på Als får sin gård ødelagt, kan man læse, hvorledes gårdejer Anne Sofie Rasmussen, Ulkebøldam ved Sønderborg, er blevet ringere stillet økonomisk efter en ekspropriation. Bl. a. på den baggrund er spørgsmålet rejst.

Besvarelse (20/11 78):

Landbrugsministeren (Koføed):

I anledning af det stillede spørgsmål skal jeg efter stedfunden brevveksling med ministeren for skatter og afgifter udtale følgende:

Grundlovens § 73 sikrer, at der udbetales fuld erstatning ved ekspropriation.

Grundlovsbestemmelsen hindrer ikke, at fortjeneste ved ekspropriation af fast ejendom principielt beskattes på samme måde som fortjenester ved frivilligt salg. Under hensyn til, at en påtvunget afståelse kan give visse ulemper, gælder dog for afståelse ved ekspropriation en særlig lempelsesregel, idet der i medfør af § 7 A, stk. 6, i lov om særlig

indkomstskat fradrages 30.000 kr. i den efter sædvanlige regler opgjorte fortjeneste, hvis ejendommen eksproprieres eller sælges til en erhverver, der opfylder betingelserne for at ekspropriere ejendommen.

Der er ikke taget stilling til, hvordan reglerne skal være under en værdistigningsafgift.

Til *økonomiministeren* (3/11 78) af:

Alfred Hansen (DR):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der mellem de myndigheder, som har indstillet og besluttet indhold og produktionsmåde af bistandslovsstatistikken hos Danmarks Statistik, sker en genforhandling, således at statistikken kan produceres uden brug af alle cifre i CPR-nummeret, og således at kommunerne ikke vil komme i konflikt med bistandslovens tavshedskrav?«

(Spm. nr. 174).

Begrundelse.

Af indenrigsministerens svar på mit spørgsmål (nr. 108) af 19. oktober 1978 fremgår det, at et udvalg med deltagelse af repræsentanter for de sociale myndigheder og kommunerne afgav indstilling om den fremtidige klientstatistik. Man enedes om at basere statistikken på indberetninger af personorienterede klientoplysninger. Der er ingen tvivl om, at disse myndigheder i deres indstilling og de endelige beslutningstagere næppe kunne have forudset de problemer, der nu er opstået på grund af kravet om identificerbare klientoplysninger.

Imidlertid kan hverken institutionen Danmarks Statistik, samarbejdsforholdet kommuner og stat imellem eller befolkningens respekt for den offentlige forvaltning bære den forbitrede strid, hele sagen har rejst. Over 50 pct. af befolkningen har i en meningsmåling tilkendegivet at være imod udleveringen af CPR-numre til Danmarks Statistik, dagspressen har rejst meget grove beskyldninger mod ministeren på grund af manglende fleksibilitet i sagen, lands- og lokalindsamlinger til støtte for de nægtende kommunalbestyrelsesmedlemmer er under etablering, og der er optræk til, at et samarbejdsforhold mellem stat og kommune vil gå via domstolene osv.

Det må være klart, at en administrativ beslutning om at udarbejde bistandsstatistikken

[Alfred Hansen]

på den fastlagte måde må være til at ændre, når den vækker så stor opstandelse i befolkningen og dagspressen. Da det samtidig er en af de ganske få statistikker, der tilsyneladende stiller krav om stor præcision, må der være god grund til at tage statistikken op til ny forhandling.

Besvarelse (9/11 78):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Spørgsmålet om eventuel genforhandling af bistandslovsstatistikken er udførligt behandlet i svar til folketingsmedlem Niels Helveg Petersen på spørgsmål nr. 143.

Som det fremgår heraf, vil der efter min opfattelse kun være grundlag for en sådan genforhandling, hvis registertilsynet kommer til en anden opfattelse af sikkerhedsproblemerne omkring statistikken end retsudvalget, eller hvis den retssag, som nu er anlagt, skulle vise, at § 6 i lov om Danmarks Statistik ikke indeholder den fornødne hjemmel.

Til *justitsministeren (3/11 78)* af:

Ernst Schmidt (FP):

»Kan en trafikant, der er blevet kendt skyldig i et trafikuheld som følge af, at en ansvarlig myndighed ikke har fulgt færdselslovens bestemmelser om vejafmærkning, få sit tab, der er pådraget af den grund, dækket af den myndighed, som ikke har opfyldt lovens bestemmelser?«

(Spm. nr. 178).

Begrundelse.

Ministeren oplyser i sit svar til mig på spørgsmål nr. 125, at det har vist sig, at vigepligtsforholdene ikke overalt er gennemført i overensstemmelse med reglerne i vejafmærkningscirkulæret.

Spørgsmålet er stillet for at få belyst, om trafikanter af den grund kan risikere at blive draget til vigepligtsansvar de steder, hvor myndighederne ikke har opfyldt færdselslovens bestemmelser.

Besvarelse (15/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

I begrundelsen for spørgsmålet har spørgeren henvist til justitsministeriets svar på

spørgsmål nr. 125, hvoraf bl. a. fremgår, at justitsministeriet har anmodet de lokale myndigheder om at være opmærksomme på, om der måtte være steder, hvor etablering af ubetinget vigepligt og afmærkning af ubetinget vigepligt i henhold til færdselslovens § 26, stk. 2, ikke er bragt i overensstemmelse med retningslinierne i vejafmærkningscirkulæret.

Det følger af færdselslovens § 26, stk. 4, sammenholdt med stk. 2, at den almindelige vigepligt (højrevigepligten) gælder på et sådant sted, indtil der tilkendes ubetinget vigepligt ved afmærkning. Såfremt et færdselsuheld herefter forårsages under tilsidesættelse af højrevigepligten, indtræder strafansvaret som følge af overtrædelse af færdselsloven.

I færdselslovens kapitel 16 er der fastsat regler om erstatningspligten, bl. a. i tilfælde af påkørsel, sammenstød, væltning eller andre lignende kørselsuheld, for den ejer eller bruger, der benytter et motordrevet køretøj.

Andre personers eller andre myndigheders erstatningsansvar for følgerne af et færdselsuheld må afgøres efter principperne i de almindelige erstatningsregler.

Det stillede spørgsmål kan efter justitsministeriets opfattelse derfor ikke besvares generelt, men må efter ministeriets opfattelse afhænge af en samlet vurdering, der bygger på karakteren af forsømmelsen fra myndighedernes side i forbindelse med færdselsuheldet, sammenholdt med overvejelser af, hvorvidt gældende vejafmærkningsregler med rimelighed kan fortolkes således, at personer, der lider skade som følge af manglende overholdelse af reglerne, bør have erstatning.

Selv om det må anses, at der fra de lokale myndigheders side foreligger en forsømmelse, kan der således ikke heraf sluttes, at der indtræder erstatningsansvar.

Det tilføjes, at den endelige afgørelse af det rejste spørgsmål i en konkret sag hører under domstolene.

Til *statsministeren (6/11 78)* af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Finder statsministeren det acceptabelt, at en af hans fagministre, i dette tilfælde boligministeren, tilkendegiver ikke at kunne give møde i folketingets udvalg uden embeds-

[Kirsten Jacobsen]

mænd, og hvilke initiativer agter statsministeren at tage i den anledning?»

(Spm. nr. 182).

Begrundelse.

Der henvises til artikel i Politiken den 2. november 1978 vedrørende interview med boligministeren.

Besvarelse (14/11 78):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Efter praksis kan ministre under samråd med folketingets udvalg i en vis udstrækning tage embedsmænd med til mødet, hvis udvalgets formand er indforstået hermed.

Denne adgang benyttes i forskelligt omfang – formentlig navnlig afhængigt af sagens karakter.

Det beror på ministerens skøn i det enkelte tilfælde, hvorvidt en eventuel adgang til at lade sig ledsage af embedsmænd bør benyttes.

Boligministeren har over for mig bekræftet, at hans udtalelser om at give møde med embedsmænd ikke indebærer et ønske om at fravige ovennævnte principper.

Spørgsmålet giver mig derfor ikke anledning til yderligere overvejelser.

Til *justitsministeren (6/11 78)* af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren sørge for, at narkotikaforhandlere bliver uskadeliggjort effektivt, i den tid de afsoner deres straf, på den måde, at der bliver iværksat de bedst mulige sikkerhedsforanstaltninger til at udelukke flugt fra fængslerne?»

(Spm. nr. 183).

Begrundelse.

Det fremgår af Jyllands-Posten for den 4. november 1978, at en arbejdsgruppe under kriminalforsorgen i løbet af få måneder afgiver en betænkning, hvoraf det blandt andet skulle fremgå, at der ikke er planer om at ændre forholdene i anstalterne, samt at sikkerhedskravene er for strenge, hvis for få flygter.

Man skal læse meget og høre meget, før ørerne falder af og øjnene bliver slørede. Det skete næsten for mig, da jeg læste Jyllands-

Posten fra den nævnte dato. Det kan ikke være rimeligt og langt fra fornuftigt, at der tales om sikkerhedskrav, der er for strenge. Når folk puttes i spjældet, skyldes det som regel, at de har begået en lovovertrædelse. Man får i dagens Danmark nærmest indtryk af, at disse stakler bør have mulighed for at flygte fra deres straf. Det fremmer bestemt ikke respekten for det i forvejen elendige retssystem, der ustandselig forfølger politiske modstandere, mens voldsforbrydere, narkohajer m. fl. nærmest bæres i guldstol af kriminalforsorgen.

Besvarelse (16/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Indsatte, der er dømt for alvorlig narkotikakriminalitet, vil kun i ganske enkeltstående tilfælde blive anbragt i åben anstalt, ligesom de kun har mulighed for udgangstilladelse, såfremt særlige omstændigheder taler derfor, og i øvrigt først efter indhentet udtalelse fra politiet. Kun hvis der ikke skønnes at være risiko for undvigelse, kan overførelse til åben anstalt komme på tale.

Til *justitsministeren (6/11 78)* af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren drage omsorg for, at der uanset fald eller stigning i antallet af fanger bliver taget skridt til at ændre forholdene i vore anstalter, således at flugtmuligheder nedsættes mest muligt?»

(Spm. nr. 184).

Begrundelse.

Det fremgår af Jyllands-Posten for den 4. november 1978, at en arbejdsgruppe under kriminalforsorgen i løbet af få måneder afgiver en betænkning, hvoraf det blandt andet skulle fremgå, at der ikke er planer om at ændre forholdene i anstalterne, samt at sikkerhedskravene er for strenge, hvis for få flygter.

Man skal læse og høre meget, før ørerne falder af og øjnene bliver slørede. Det skete næsten for mig, da jeg læste Jyllands-Posten fra den nævnte dato. Det kan ikke være rimeligt og langt fra fornuftigt, at der tales om sikkerhedskrav, der er for strenge. Når folk puttes i spjældet, skyldes det som regel, at de har begået en lovovertrædelse. Man får i da-

[Voigt]

gens Danmark nærmest indtryk af, at disse stakler bør have mulighed for at flygte fra deres straf. Det fremmer bestemt ikke respekten for det i forvejen elendige retssystem, der ustandselig forfølger politiske modstandere, mens voldsforbrydere, narkohajer m. fl. nærmest bæres i guldstol af kriminalforsorgen.

Besvarelse (16/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Den mere belastede del af fængselsklientellet, navnlig de indsatte, som har begået farlig kriminalitet, eller som på forhånd må antages at frembyde risiko for undvigelse, anbringes efter de gældende regler i lukket anstalt og overføres kun til åben anstalt, hvis særlige omstændigheder giver grundlag for at antage, at der ikke længere foreligger risiko for misbrug. De gældende regler om anbringelse og overførelse af fængselsdømte har således det sigte, at farlige eller undvigelses-truede indsatte skal afsones deres straf i lukkede anstalter, hvor der tilstræbes en høj grad af sikkerhed mod undvigelse.

I de senere år er der gennemført en udbygning af sikkerhedsforanstaltningerne i flere af de lukkede anstalter. Specielt for så vidt angår statsfængslet i Vridsløselille kan det nævnes, at man, efter at der i 1975 var konstateret en betydelig stigning i undvigelsestallet, har iværksat en række foranstaltninger, blandt andet af teknisk art, med henblik på at nedbringe antallet af undvigelse fra dette fængsel. Undvigelsestallet i statsfængslet i Vridsløselille, der i 1975 var på 23, udgjorde 0 i 1976, 4 i 1977 og indtil dato 3 i 1978.

Direktoratet for kriminalforsorgen har i de senere år bestræbt sig på at undersøge og udvikle nye metoder til kontrol og formindskelse af undvigelse og andre former for misbrug. Nedsættelsen af den arbejdsgruppe, hvis kommissorium er gengivet i besvarelsen af spørgsmål 187, er et udtryk herfor. Justitsministeriet er indstillet på, at disse bestræbelser skal fortsættes.

Det skal samtidig understreges, at ønsket om sikkerhed mod undvigelse og lignende må afvejes over for de samfundsmæssige og individuelle fordele ved et fængselssystem, der giver de indsatte mulighed for fællesskab inden for anstalten og kontakt udadtil i form af udgang, besøg m. v. På linie med de syns-

punkter, der ligger bag den ovennævnte arbejdsgruppes kommissorium, må sigtet først og fremmest være at udvikle sådanne metoder til kontrol af undvigelse m. v., som ikke indebærer en opgivelse af de ovennævnte ordninger.

Til *justitsministeren (6/11 78)* af:

Voigt (FP):

»Er ministeren enig med den arbejdsgruppe under kriminalforsorgen, som ifølge Jyllands-Posten fra den 4. november 1978 mener, at sikkerhedskravene er for strenge, hvis der flygter for få fanger fra vore fængsler?«

(Spm. nr. 185).

Begrundelse.

Det fremgår af Jyllands-Posten for den 4. november 1978, at en arbejdsgruppe under kriminalforsorgen i løbet af få måneder afgiver en betænkning, hvoraf det bl. a. skulle fremgå, at der ikke er planer om at ændre forholdene i anstalterne, samt at sikkerhedskravene er for strenge, hvis for få flygter.

Man skal læse og høre meget, før ørerne falder af og øjnene bliver slørede. Det skete næsten for mig, da jeg læste Jyllands-Posten fra den nævnte dato. Det kan ikke være rimeligt og langt fra fornuftigt, at der tales om sikkerhedskrav, der er for strenge. Når folk puttes i spjældet, skyldes det som regel, at de har begået en lovovertrædelse. Man får i dagens Danmark nærmest indtryk af, at disse stakler bør have mulighed for at flygte fra deres straf. Det fremmer bestemt ikke respekten for det i forvejen elendige retssystem, der ustandselig forfølger politiske modstandere, mens voldsforbrydere, narkohajer m. fl. nærmest bæres i guldstol af kriminalforsorgen.

Besvarelse (16/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 184, er det justitsministeriets opfattelse, at man ved gennemførelsen af afsoningen ikke *alene* kan sigte mod at undgå undvigelse. Også andre hensyn må varetages under straffuldbyrdelsen. Det er en selvfølge, at man i forbindelse med varetagelsen af disse andre hensyn i videst muligt omfang bør søge at hindre undvigelse.

[Justitsministeren]

Til *arbejdsministeren* (6/11 78) af:

Poulsgaard (FP):

»Efter at der i sagen om de flittige fiskerdrenge i Hirtshals er kommet syn for sagn vedrørende arbejdsmiljølovens samfundsskadelige virksomhed, bedes ministeren oplyse, hvilken bestemmelse i arbejdsmiljøloven der skal ophæves for at undgå gentagelser af den fremfærd, som arbejdstilsynet i Ålborg har udvist, og vil ministeren fremsætte lovforslag, som fornuftiggør arbejdsmiljøloven?«

(Spm. nr. 186).

Begrundelse.

Med al den tale, der er om ungdomsarbejdsløshed, er det jo fuldstændig urimeligt, at unge mennesker, der ønsker at gøre en kortvarig indsats i et samfundsnyttigt erhverv som fiskeriet, skal bremses af fjollede bestemmelser i arbejdsmiljøloven.

Jeg håber, at ministeren er enig med spørgeren i, at der selvfølgelig ikke er nogen, der ønsker, at mindreårige skal arbejde om natten i længere tid og som følge heraf ikke kan klare deres skolearbejde, men det er mit håb, at ministeren ikke hører til dem, der vil have alt nedskrevet i cirkulærer og bestemmelser, men vil overlade til de unge mennesker selv i samråd med deres forældre at finde ud af, om man skal gøre en kortvarig ekstrainsats for at tjene lidt til lommepenge. Specielt i disse tider, hvor man påstår, at mange unge sukker efter arbejde, skal man ikke fra lovgivningsmagtens side hindre dem i at få arbejde.

Besvarelse (15/11 78):

Arbejdsministeren (Auken):

Om de begivenheder, der har givet anledning til spørgsmålet, har jeg fra direktoratet for arbejdstilsynet modtaget oplysninger, hvoraf det fremgår, at sagen blev indledt med, at SID's afdeling i Hirtshals, foranlediget af en klage fra skolevæsenet i Hirtshals, henvendte sig til arbejdstilsynet angående skolebørns aften- og natarbejde i samlecentralen på Hirtshals havn. Samme dags aften, fredag den 3. november 1978, aflagde kredsen uanmeldt besøg i samlecentralen, hvor det konstateredes, at der var beskæftiget unge, formentlig under 18 år, med rensning af

fisk efter kl. 20. På et i hast indkaldt møde mandag den 6. november 1978 indskærpede arbejdstilsynet derefter fiskeskipperne pligten til at overholde de gældende regler i arbejdsmiljølovgivningen for beskæftigelse af børn og unge under 18 år.

Ifølge de oplysninger, der er indgået til direktoratet fra kredsen, synes denne at have draget den foreløbige konklusion af sin besigtigelse af forholdene på havnen i Hirtshals, at arbejdet i samlecentralen bør tillades for børn, der er fyldt 13 år. Denne aldersgrænse svarer til den sontring, som findes i arbejdsministeriets bekendtgørelse om børns lettere erhvervsmæssige arbejde (bekendtgørelse nr. 333 af den 23. juni 1977), idet denne bestemmer, hvilke former for lettere erhvervsarbejde der skal være tilladt for børn under 15 år, der er fyldt henholdsvis 10 år og 13 år. Det kan tilføjes, at Specialarbejderforbundet i Danmark i en skrivelse af 8. november 1978 til direktoratet har anket kredsens afgørelse, idet forbundet har erklæret sig uenig i Ålborgkredsens klassificering af arbejdet som lettere erhvervsmæssigt arbejde. Som nævnt i mundtlig besvarelse af spørgsmål fra Karl Møller (DKP) vedrørende samme sag kan jeg ikke udtale mig om en klagesag, som er under behandling. Om arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser om unges erhvervsmæssige arbejde skal jeg derimod bemærke følgende:

Unge mellem 15 og 18 år må arbejde som voksne, men deres arbejdstid må normalt ikke overstige den sædvanlige arbejdstid for voksne, der arbejder i samme fag, og ikke mere end 10 timer pr. dag. Desuden skal de have en hvileperiode på mindst 12 timer pr. døgn, som i almindelighed skal omfatte tidsrummet mellem kl. 20.00 og kl. 06.00, jfr. arbejdsmiljølovens §§ 60 og 61.

Unge under 15 år må kun beskæftiges ved let hjælpearbejde og kun 2 timer daglig, jfr. § 59, stk. 1. Dog er der i § 59, stk. 4, givet hjemmel for arbejdsministeren til at fastsætte regler om, at unge under 15 år kan have lettere erhvervsmæssigt arbejde. Dette er sket med førnævnte bekendtgørelse nr. 333 af 23. juni 1977, der angiver visse former for lettere erhvervsmæssigt arbejde, som børn på henholdsvis 10-12 og 13-14 år må udføre, og fastsætter adgang for arbejdstilsynet til at tillade andre lignende former for arbejde.

[Arbejdsministeren]

Disse tilladte former for arbejde må dog kun udføres indtil 2 timer daglig på skoledage og indtil 8 timer daglig på skolefridage og i ferier, jfr. bekendtgørelsens § 5, stk. 1.

Arbejdsmiljøloven og bekendtgørelsen om børns lettere erhvervsmæssige arbejde er efter min opfattelse udformet tilpas fleksibelt, og der er i reglerne indbygget en adgang for arbejdstilsynet til efter et skøn at træffe en afgørelse, som i det enkelte tilfælde føles rimelig under hensyn til alle beskyttelsesværdige interesser.

Til *justitsministeren* (6/11 78) af:

Voigt (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvilket kommissorium den under kriminalforsorgen nedsatte arbejdsgruppe har fået, og på hvilken måde arbejdsgruppen er sammensat.«

(Spm. nr. 187).

Begrundelse.

Det fremgår af Jyllands-Posten for den 4. november 1978, at en arbejdsgruppe under kriminalforsorgen i løbet af få måneder afgiver en betænkning, hvoraf det blandt andet skulle fremgå, at der ikke er planer om at ændre forholdene i anstalterne, samt at sikkerhedskravene er for strenge, hvis for få flygter.

Man skal læse og høre meget, før ørerne falder af og øjnene bliver slørede. Det skete næsten for mig, da jeg læste Jyllands-Posten fra den nævnte dato. Det kan ikke være rimeligt og langt fra fornuftigt, at der tales om sikkerhedskrav, der er for strenge. Når folk puttes i spjældet, skyldes det som regel, at de har begået en lovovertrædelse. Man får i dagens Danmark nærmest indtryk af, at disse stakler bør have mulighed for at flygte fra deres straf.

Det fremmer bestemt ikke respekten for det i forvejen elendige retssystem, der ustandselig forfølger politiske modstandere, mens voldsforbrydere, narkohajer m. fl. nærmest bæres i guldstol af kriminalforsorgen.

Besvarelse (16/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

På baggrund af en stigning, der i nogen tid havde været med hensyn til undvigelser

og misbrug af udgangstilladelser, nedsatte direktoratet for kriminalforsorgen i 1975 en arbejdsgruppe, der fik følgende kommissorium:

»Arbejdsgruppen har til opgave at søge at fastlægge et acceptabelt niveau for undvigelser og udgangsmisbrug på de enkelte anstalter samt at anvise metoder til regulering af disse niveauer.«

Arbejdsgruppen, der består af repræsentanter for direktoratet for kriminalforsorgen og to vicefængselsinspektører, forventes at afgive indstilling i løbet af nogle måneder.

Til *justitsministeren* (7/11 78) af:

Mimi Jakobsen (CD):

»Har politiet fulgt mexikaneren Martinez' færden siden hans udvisning fra Danmark, og kan ministeren bekræfte avisforlydender om, at Martinez efter træningsprogram på Cuba er vendt tilbage til Europa?«

(Spm. nr. 191).

Begrundelse.

Der henvises til artikel i B.T. for den 7. november 1978.

Besvarelse (16/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Politiet har ikke fulgt mexikaneren Martinez' færden siden hans udvisning fra Danmark, men har dog en sikker formodning om, at han nu opholder sig i Europa.

Politiet kan ikke bekræfte de i spørgsmålet nævnte avisforlydender om, at Martinez har gennemgået et træningsprogram på Cuba.

Til *indenrigsministeren* (7/11 78) af:

Hagen Hagensen (KF):

»Vil ministeren oplyse, hvilke kommuner der administrativt har udleveret CPR-numre på sociale klienter til Danmarks Statistik, uden at spørgsmålet om udlevering har været forelagt kommunalbestyrelsen til afgørelse, samt i hvor mange kommunalbestyrelser der har været foretaget afstemning om udlevering af CPR-numre, og endelig, om ministeren mener, at udlevering af CPR-numre fra kommunerne bør kunne ske, uden at spørgsmålet har været forelagt kommunalbestyrelsen?«

(Spm. nr. 193).

Begrundelse.

I den offentlige debat om kommunernes udlevering af CPR-numre til Danmarks Statistik er det kommet frem, at en del kommuner har foretaget udlevering administrativt, og uden at sagen har været forelagt kommunalbestyrelsen.

På dette grundlag ønskes ministerens bedømmelse af, om det kan anses for forsvarligt, at sådanne forhold ordnes administrativt uden forelægning for kommunalbestyrelsen.

Besvarelse (15/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

I mit svar den 27. oktober i år på det af folketingsmedlem hr. Alfred Hansen stillede spørgsmål (nr. 118) udtalte jeg, at hverken Danmarks Statistik eller jeg er i besiddelse af materiale, der mere eksakt belyser, hvor mange kommuner der har udleveret CPR-numrene administrativt. Jeg kan derfor heller ikke oplyse, hvilke kommuner der er tale om, eller hvor mange kommunalbestyrelser der har foretaget afstemning herom.

Som jeg også gav udtryk for i mit svar til hr. Alfred Hansen, anser jeg det for en naturlig og korrekt fremgangsmåde, at en anmodning fra Danmarks Statistik om indberetning af oplysninger til brug for bistandslovsstatistikken efterkommes af kommunerne uden forelægning for kommunalbestyrelsen.

Til *ministeren for skatter og afgifter (7/11 78)* af:

Hagen Hagensen (KF):

»Hvorledes vil ministeren sikre, at der ikke fra kommuner ved telefoniske henvendelser med angivelse af borgeres data direkte udleveres oplysninger om borgernes personlige forhold, f. eks. skatteforhold?«

(Spm. nr. 194).

Begrundelse.

Det er kommet frem, at der fra kommuner ved telefoniske henvendelser er udleveret oplysninger om navngivne borgere, når disses data har kunnet oplyses, uden at der overensstemmende med gældende instruks er

foretaget kontrolopringning, forinden svar afgives.

Hvis dette er et alment forekommende forhold, bliver det nødvendigt, at kommunernes minister sørger for sikring af, at udlevering af oplysninger alene kan finde sted ved iagttagelse af sikringsforskrifter.

Besvarelse (15/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Jeg går ud fra, at den direkte anledning til spørgsmålet er artiklerne i B.T. den 4. november, hvor det oplystes, at nogle af bladets medarbejdere havde ringet til skattekontoret i deres kommune og under falsk navn og under foregivende af at være ansat i en anden kommunes forvaltning – efter at have opgivet deres personnummer – fik oplysninger om deres skatteforhold, uden at den, der gav oplysningerne, havde foretaget nogen form for kontrol.

Som det er spørgeren bekendt, er der i skattelovgivningen fastsat strenge regler om tavshedspligt for alle, der på det offentlige vegne har med skattesager at gøre, altså også for medarbejderne i de kommunale skatteforvaltninger. Overtrædelse af reglerne kan straffes efter straffelovens § 152 og § 264 b.

Jeg er enig med spørgeren i, at det er uheldigt, at det kan lade sig gøre for uvedkommende at skaffe sig oplysninger på den måde, som det er sket.

Jeg vil på den givne anledning indskærpe overholdelsen af reglerne om tavshedspligt over for kommunerne, herunder nødvendigheden af at foretage kontrolopringning ved telefoniske henvendelser.

Nu kan det jo også dreje sig om andet end skattemæssige forhold, og jeg vil derfor bede indenrigsministeren om at se på sagen.

Til *indenrigsministeren (8/11 78)* af:

Ebba Strange (SF):

»Vil ministeren gribe ind i sagen fra Hammel kommune, hvor kommunalbestyrelsens flertal forlanger, at medlemmer, der ønsker kopier af sagsakter, skal betale herfor efter reglerne i offentlighedsloven?«

(Spm. nr. 195).

Begrundelse.

[Ebba Strange]

Ved kommunalbestyrelsesvalget i foråret fik Hammel kommunalbestyrelse et medlem valgt på en tværsocialistisk liste. Lige siden har flertallet i kommunalbestyrelsen søgt at lægge hindringer i vejen for det nye medlems arbejde.

Det pågældende medlem har ved flere lejligheder set sig nødsaget til at indbringe sager for tilsynsrådet og i enkelte tilfælde indenrigsministeriet.

Det værste tilfælde af kommunalbestyrelsens flertals magtfuldkommenhed er kravet om, at et medlem, der ønsker at få ikke-udsendte kopier af sagsakter, skal betale 10 kr. for den første kopi og 5 kr. for de øvrige. Betalingskravet i offentlighedsloven kan være rimeligt i forhold til private, der af forskellige grunde ønsker kopier med hjem, men i øvrigt ikke har nogen væsentlig individuel interesse i en sag.

Når et kommunalbestyrelsesmedlem ønsker kopi af sagsakter, er det naturligvis begrundet i ønsket om at udføre sine politiske funktioner i overensstemmelse med vælgerens ønsker. Hvis en kommune opkræver betaling for kopier, hæmmes det kommunalpolitiske arbejde, og der gives ikke lige vilkår for en slagkraftig lokalpolitisk indsats.

Betalingskravet fra Hammel kommune synes også at stride mod den kommunale styrelseslovs § 8, stk. 3, og § 22, i hvert fald mod intentionerne bag de to paragraffer.

Det ville være ønskeligt, om ministeren på baggrund af sagen fra Hammel ville meddele, om den fulgte praksis er lovlige, og – hvis det ikke er tilfældet – hvilke initiativer man vil tage for at hindre en gentagelse.

Besvarelse (15/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg kan oplyse, at jeg har modtaget en henvendelse fra et medlem af Hammel byråd om den samme sag. Den 4. oktober 1978 oversendte jeg henvendelsen til tilsynsrådet for Århus amt til videre foranstaltning, eftersom dette i medfør af § 47, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse har det umiddelbare tilsyn med kommunerne i Århus amtsråds-kreds. Da det pågældende byrådsmedlem havde orienteret folketingets kommunaludvalg om sin henvendelse til mig, har jeg den 12. oktober 1978 meddelt kommunaludval-

get, at henvendelsen var oversendt til tilsynsrådet.

Ifølge oplysning fra tilsynsrådet har man endnu ikke færdigbehandlet sagen.

Til *indenrigsministeren* (8/11 78) af:

Ebba Strange (SF):

»Vil ministeren pålægge Hammel kommune at overholde den kommunale styrelseslovs § 22 og ikke forhindre, at kommunalbestyrelsesmedlemmer, der ikke er medlem af et udvalg, først må se udvalgets sagsakter, når en beslutning i udvalget er truffet?«

(Spm. nr. 196).

Begrundelse.

I den for klagesager efterhånden velkendte Hammel kommune har borgmesteren nægtet det tværsocialistiske medlem af kommunalbestyrelsen at måtte se sagsakter for de udvalg, han ikke er medlem af, før udvalgsbehandlingen. Denne praksis synes at stride mod den kommunale styrelseslovs § 22, hvorefter ethvert medlem af kommunalbestyrelsen for denne kan indbringe erhvert spørgsmål om udvalgenes virksomhed.

Hvis denne bestemmelse skal have nogen mening, må den øvrige kommunalbestyrelse kunne få det enkelte udvalgs sagsakter inden behandlingen, da en afgjort og fuldført sag sjældent kan gøres om.

Besvarelse (15/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Spørgsmålet er blevet rejst over for mig af det medlem af Hammel byråd, der omtales i begrundelsen for spørgsmålet. Jeg har den 4. oktober 1978 oversendt henvendelsen til tilsynsrådet for Århus amt til videre foranstaltning, da dette, som jeg giver udtryk for i mit svar på spørgsmål nr. 195, er den myndighed, der i medfør af § 47, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse har det umiddelbare tilsyn med kommunerne i Århus amtsråds-kreds. Da det pågældende medlem havde orienteret folketingets kommunaludvalg om sin henvendelse til mig, har jeg – som det også fremgår af mit svar på spørgsmål nr. 195 – den 12. oktober 1978 meddelt kommunaludvalget, at henvendelsen er oversendt til tilsynsrådet.

[Indenrigsministeren]

Da tilsynsrådet endnu ikke har taget stilling i sagen, vil jeg ikke foregribe rådets stillingtagen, men blot bemærke, at det antages, at byrådsmedlemmer har adgang til at gennemse andre udvalgs mødemateriale, når de fremsætter begæring herom. En undtagelse herfra gælder dog for det sociale udvalg i sager, der ligger inden for det sociale udvalgs selvstændige kompetence.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (8/11 78) af:

Glistrup (FP):

»Vil ministeren udførligt kommentere EFs trafikplaner, herunder en eventuel Østersøbro?«

(Spm. nr. 197).

Begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet er, at Det ny Notat den 3. november 1978 skrev følgende, der bedes bekræftet, afkræftet eller uddybet: Et nyt udspil fra EFs kommissær for transportpolitik, Richard Burke, går bl.a. ud på, at EF skal dække ca. 20 pct. af omkostningerne ved en bro over Østersøen fra Vesttyskland til Lolland.

Forslaget er et led i en større plan, der skal binde EF-landene tættere sammen, og den ventes godkendt af den samlede EF-Kommission allerede næste måned. Herefter skal Ministerrådet træffe den endelige afgørelse.

Østersøbroen er tænkt som led i en større Europaplan, der har til formål at knytte EF-landene tættere sammen trafikmæssigt og psykologisk. Hovedprojektet i planen er en tunnel under kanalen mellem England og Frankrig. Indtil nu har de to lande ikke selv fundet projektet økonomisk rentabelt. Men EF-kommissæren mener, at det kun er et spørgsmål om, at de andre EF-lande også spytter i bøssen.

Han vil først have EF til at bevilge 2 mill. kr. til en nærmere undersøgelse af tunnelprojektet. Undersøgelsen, der skal foretages af et privat firma, kan bruges som model for de andre projekter, mener Burke.

Velsagtens for at give sin plan en bedre chance i det beviligende Ministerråd, foreslår Burke projekter, der berører samtlige 9 medlemslande. Foruden den dansk-tyske bro og

kanaltunnelen også bro over Messinastrædet mellem Sicilien og resten af Italien, moderniseringer af jernbanenettet mellem byerne i Nordfrankrig, Belgien, Luxembourg, Holland og Ruhrdistriktet, bedre jernbaner mellem Bruxelles, Luxembourg og Strasbourg, bedre veje mellem Dublin og tre andre byer i Irland og bedre forbindelser over Alperne (for at knytte Italien og Vesttyskland tættere sammen).

Richard Burke og hans eurokrater har selv opgjort prisen for alle projekter til ca. 200 mia kr. Heraf mener de EF bør betale op til 20 pct., altså ca. 40 mia kr.

Danske skatteyderes andel af regningen bliver i så fald ca. 1 mia kr. eller 200 kr. fra hver dansker, børn og pensionister medregnet. Tallene er i 1976-priser, oplyser Kommissionen. De bliver altså forhøjet med den løbende inflation.

Besvarelse (15/11 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises til en artikel i Det ny Notat den 3. november 1978. Jeg har læst den pågældende artikel og kan oplyse, at den danske regering ikke er bekendt med den omtalte investeringsplan fra Kommissionens side, omfattende projekter til et samlet beløb på i alt 200 mia kr., som er nævnt i denne artikel. På baggrund heraf kan jeg ikke redegøre for denne plan, og jeg vil som følge heraf også afstå fra at kommentere de i ovennævnte artikel angivne oplysninger.

Hvad angår spørgsmålet om anlæg af en Østersøbro, skal jeg henvise til min redegørelse af 17. oktober 1978 til folketinget angående Storebæltsprojektet, hvoraf det fremgår, at ifølge regeringens opfattelse må en fast forbindelse over Store Bælt ubetinget komme forud for en fast forbindelse over Østersøen, og at dette gælder uanset, hvorledes en Østersøforbindelse tænkes bygget og finansieret.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (8/11 78) af:

Halvgaard (FP):

»Anser ministeren det ikke for uretfærdigt, at formueopgørelsen med henblik på formue-

[Halvgaard]

beskatning ikke reduceres med kapitalvindingskatten for de landbrugs- og erhvervsvirksomheder, der i tilfælde af salg pålignes denne skat?»

(Spm. nr. 202).

Besvarelse (15/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Spørgeren synes at mene, at der foreligger en uretfærdig dobbeltbeskatning, når man lader landbrugsejendomme og andre erhvervsjendomme indgå med deres fulde ejendomsværdi ved opgørelsen af den skattepligtige formue, samtidig med at der ved afhændelse af sådanne ejendomme kan blive tale om beregning af særlig indkomstskat.

Der ses imidlertid ikke at være nogen sammenhæng mellem den løbende beskatning – herunder formuebeskatning – af ejerne af de pågældende erhvervsvirksomheder og en eventuel særlig indkomstskat i forbindelse med afhændelse af virksomhederne.

Da en eventuel særlig indkomstskat først skal betales i forbindelse med afhændelse af en virksomhed, vil ejeren indtil dette tidspunkt kunne udnytte hele virksomheden og afkastet heraf. Så længe en virksomhed er i ejerens besiddelse, vil ingen i øvrigt kende størrelsen af den eventuelle særlige indkomstskat. Derfor vil det rent praktisk ikke være muligt at tage hensyn til den eventuelle særlige indkomstskat ved opgørelsen af den skattepligtige formue.

Til *undervisningsministeren (8/11 78)* af:

Ingolf Knudsen (CD):

»Hvad vil de økonomiske og lokalemæssige konsekvenser være for folkeskolens 3-sporede skoler, såfremt timetallet i gymnastik udvides med 1 time på alle klassetrin?»

(Spm. nr. 203).

Begrundelse.

En beregning har vist, at forøgelsen af gymnastiktimerne på de 3-sporede skoler vil betyde yderligere 30 timer/klasser i gymnastiksalen. Herved kommer det ugentlige forbrug op på 90 timer, hvilket ikke kan skemalægges på de eksisterende skoler, idet man regner med, at maksimaludnyttelsen af en gymnastiksal er 35 timer om ugen.

For store kommuner kan dette betyde, at man bliver nødt til at bygge flere gymnastiksale (Ålborg f. eks. 22-25 gymnastiksale til en pris af omkring 1½ mill. kr. stykket).

Besvarelse (15/11 78):

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Som forudsat i spørgsmålet er det korrekt, at jeg efter at have forhandlet med repræsentanter for partierne bag folkeskoleloven bl. a. har til hensigt, når det lovgivningsmæssige grundlag er tilvejebragt, at ændre den vejledende timeplan, således at antallet af idrætstimer forøges. Der er imidlertid ikke tale om at forøge timetallet i idræt på alle klassetrin, således som spørgsmålet tillige forudsætter, men derimod alene om en forøgelse med 1 time ugentlig på 2 klassetrin, nemlig 4. og 5. klassetrin. For de skolers vedkommende, som har 3 spor på begge disse klassetrin, giver dette en ugentlig forøgelse af idrætstimerne på 6 og ikke 30. Det er undervisningsministeriets skøn, at denne marginale forøgelse kun vil afføde kapacitetsmæssige problemer, hvad angår gymnastiklokaler m. v., i yderst få tilfælde, når mulighederne i forbindelse med skemalægningen tages i betragtning. I øvrigt er den timeplan, undervisningsministeriet udsender, alene vejledende, og det er en lokal afgørelse at prioritere, bl. a. i de få tilfælde, hvor kapacitetsproblemer måtte opstå.

Til *indenrigsministeren (9/11 78)* af:

Voigt (FP):

»Hvilke konsekvenser vil ministeren drage af det misbrug, der har fundet sted i en århusiansk børnehaven med børns CPR-numre?»

(Spm. nr. 204).

Begrundelse.

Det fremgår af Morgenavisen Jyllands-Posten den 9. november 1978, at pædagoger i en børnehaven for at fremme faglige interesser har udøvet et groft misbrug af børnenes CPR-numre. Ikke nok med det, men man har også fra pædagogernes side givet urigtige oplysninger vedrørende børnenes adfærd.

Det er sådanne misbrug, der får befolkningens modvilje mod registrering i diverse offentlige kartoteker til at blive forstærket. Det vil derfor være rimeligt, om ministeren klart og tydeligt giver offentligheden en redegørel-

[Voigt]

se for, hvordan den nævnte episode har kunnet finde sted.

Borgmester Knud Friborg, Vissenbjerg – som var fremragende i Bytinget onsdag den 8. november 1978 – kan meget vel få kæmpe-opbakning til sin opfordring om at gå til kamp mod den helt unødvendige statistikmani, som CPR-registreringen er udtryk for, hvis ministeren ikke får stoppet de eksisterende misbrugslækager, der findes.

Besvarelse (15/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Af den avisartikel, der henvises til i begrundelsen for spørgsmålet, fremgår, at man fra børnehaven har givet oplysninger om børnene til kommunens socialforvaltning som led i argumentationen for øget personalemnormering i børnehaven.

Det, der er det væsentlige i den foreliggende sag, er ikke, om der er brugt CPR-numre eller ej, men det stillede spørgsmål viser, hvor nemt der kan opstå misforståelser, så snart ordet CPR-numre nævnes. Sagen ville, så vidt jeg har forstået artiklen, have været den samme, hvis der ikke var anvendt CPR-numre, idet man i så fald måtte have anvendt børnenes navn og adresse.

Jeg skal i øvrigt henvise til socialministerens svar på det af hr. Voigt stillede spørgsmål nr. 207 om samme sag.

Til *finansministeren* (8/11 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Vil ministeren offentliggøre den i B.T. den 8. ds. omtalte rapport fra finansministeriets administrationsdepartement vedrørende kommunernes administration af kontrol- og sikkerhedsforanstaltningerne ved benyttelse af EDB-registre?«

(Spm. nr. 206).

Begrundelse.

Ifølge B.T. for den 8. ds. viser en hidtil hemmeligholdt rapport fra finansministeriets administrationsdepartement, at der i et stort antal kommuner udvises ligestyldighed over for kontrol- og sikkerhedsforanstaltningerne ved benyttelse af EDB-registre. Rapporten angives at indeholde bl. a. følgende konklusion.

Sikkerhedsforanstaltningerne i samarbejdet med Kommunedata er udformet på en sådan måde, at de på en række punkter ikke yder tilstrækkelig beskyttelse af borgernes data mod misbrug. Den etablerede beskyttelse mod misbrug af personoplysninger i de to data-systemer kan derfor ikke anses for tilstrækkelig effektiv og opfylder ikke de vilkår, som regeringen og de kommunale foreninger har aftalt for anvendelse af systemerne.

Hvis der skal føres en relevant debat om en løbende forbedring af kontrol- og sikkerhedsforanstaltningerne, er det væsentligt, at en rapport som den her omtalte bliver offentliggjort. Kun derved kan man såvel i de kommuner, der berøres af rapportens kritik, som i folketinget få tilstrækkelig indsigt i de konkrete sikkerheds- og kontrolproblemer. Hvis debatten om kontrol og sikkerhed skal ned på jorden, hvor den hører hjemme, vil det være særdeles relevant, at politikere og offentlighed får præcist kendskab til, hvor behovet for forbedringer er mest påtrængende. Denne viden bør ikke hemmeligholdes af administrationen, men ubesmykket stilles til offentlighedens kendskab.

Besvarelse (14/11 78):

Finansministeren (Heinesen):

Den i spørgsmålet nævnte rapport er et arbejdsdokument af foreløbig karakter, udarbejdet af administrationsdepartementet. Arbejdsdokumentet vil derfor ikke blive offentliggjort.

Jeg har imidlertid efter anmodning fra retsudvalget fremsendt arbejdsdokumentet til retsudvalget den 31. august 1978.

Arbejdsdokumentet er desuden i medfør af lov om offentlighed i forvaltningen blevet udleveret til en række dagblade og har således på ingen måde været hemmeligholdt.

Jeg kan tilføje, at arbejdsdokumentet, siden det blev udarbejdet, har vist sig at indeholde forskellige fejl og misforståelser.

Den i begrundelsen nævnte konklusion kan derfor ikke betragtes som administrationsdepartementets endelige synspunkt i denne sag.

Administrationsdepartementet har på baggrund af de nævnte fejl og misforståelser ladet udarbejde en ny, endelig rapport, som

[Finansministeren]

kan forventes at foreligge inden udgangen af denne måned.

Jeg kan være enig i, at debatten om kontrol og sikkerhed med det offentlige EDB-systemer bør føres på et sagligt plan og ud fra kendskab til foreliggende resultater fra undersøgelser vedrørende kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger. Jeg vil derfor lade administrationsdepartementets endelige rapport offentliggøre.

Til *socialministeren* (9/11 78) af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren drage omsorg for, at pædagogtimerne i den århusianske børnehave »Højlyngen« bliver bragt tilbage til niveauet, som det var, før pædagogerne tiltuskede sig flere pædagogtimer ved at misbruge børns CPR-numre, eller endnu længere ned?«
(Spm. nr. 207).

Begrundelse.

Det fremgår af Morgenavisen Jyllands-Posten den 9. november 1978, at pædagogerne i den nævnte børnehave har brugt børns CPR-numre i et fagpolitisk spil udelukkende med det sigte at få ansat flere pædagoger.

Derudover fremgår det af artiklen, at børnenes forældre ikke var orienteret om, at deres børn skulle lide af forskellige former for karaktersvigt, såsom manglende koncentrationsevne, utidig vandladning, kontaktvanskeligheder m. m. Ja, selv formanden for børnehaven blev så chokeret, at han nedlagde sin post med øjeblikkelig virkning.

Den slags udnyttelse hverken kan eller skal vi acceptere. Jeg går derfor ud fra, at ministeren vil anmode de århusianske myndigheder om, at de overflødige pædagoger – gerne dem alle sammen – bliver fyret.

Besvarelse (15/11 78):

Socialministeren (Erling Jensen):

Efter bistandsloven er fastsættelse af antallet af pædagogtimer i den enkelte daginstitution et spørgsmål, som alene hører under den pågældende kommunalbestyrelse. Der er således ingen adgang for centrale myndigheder til at gribe ind over for det antal pædagogtimer, man i Århus kommune har fundet rimeligt for børnehaven »Højlyngen«.

Det tilføjes, at jeg er bekendt med, at indenrigsministeren i sin besvarelse af et spørgsmål om den samme sag vil kommentere anvendelsen af CPR-numre.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (9/11 78) af:

Ernst Schmidt (FP):

»Kan en landbrugsejendom, der opfylder alle landbrugslovens restriktive krav og bestemmelser, blive vurderet til beskatning som en villa, selv om ejendommen ikke kan sælges til dette formål?«
(Spm. nr. 210).

Begrundelse.

I Berlingske Tidendes boligsektion den 26. oktober 1978 behandles emnet, som mange er blevet usikre over for.

For at klarlægge problemet er spørgsmålet stillet.

Besvarelse (17/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Statsskattedirektoratet har i vedlagte skrivelse nærmere redegjort for den fremgangsmåde, der følges ved ansættelsen af såvel ejendomsværdi som grundværdi, der sker uafhængigt af hinanden i overensstemmelse med vurderingslovens bestemmelser herom.

Som det fremgår af statsskattedirektoratets skrivelse, vil det være afgørende for fordeling af ejendoms- og grundværdi henholdsvis på stuehuset med tilhørende grund og have og på den øvrige ejendom, om ejendommen faktisk kan anses for at være anvendt til landbrug uanset størrelsen af det til ejendommen hørende areal, og uanset om beboelsen spiller en væsentlig rolle for ejendommens samlede værdi.

Denne praksis for afgrænsningen af, for hvilke ejendomme der skal ansættes stuehusværdi, er en ændring i forhold til den tidligere gældende og har medført, at der i langt flere tilfælde skal ansættes stuehusværdi.

Det er ikke muligt på baggrund af det i Berlingske Tidendes boligsektion den 26. oktober 1978 anførte, der angives som begrundelse for det stillede spørgsmål, at udtale noget om årsagen til den manglende selvstæn-

[Ministeren for skatter og afgiften]

dige stuehusansættelse i det konkrete tilfælde, idet det ikke har været muligt at identificere sagen, men som det fremgår af det overfor anførte om praksis på det pågældende område, vil en landbrugsejendom, der anvendes til landbrug, ikke blive vurderet på samme måde som en villa.

Bilag

Statsskattedirektoratet
Skattedepartementet
15. november 1978

Den 10. november 1978 har skattedepartementet underhånden anmodet statsskattedirektoratet om en udtalelse i anledning af spørgsmål nr. 210 af 9. november 1978 fra Ernst Schmidt (FP) til ministeren for skatter og afgifter.

Spørgsmålet er sålydende:

»Kan en landbrugsejendom, der opfylder alle landbrugslovens restriktive krav og bestemmelser, blive vurderet til beskatning som en villa, selv om ejendommen ikke kan sælges til dette formål?«

Efter vurderingslovens § 6 foretages vurderingerne på grundlag af ejendommenes værdi i handel og vandel. For så vidt angår ansættelse af ejendomsværdien findes handelsværdien efter de i vurderingslovens afsnit B anførte regler, medens grundværdiansættelserne foretages efter reglerne i lovens afsnit C.

Dette betyder, at landbrugsejendommens ejendomsværdi ansættes til den pris, en fornuftig køber må antages at ville give for ejendommen i sin helhed under forudsætning af, at denne er normalt prioriteret. Desuden er det ejendommens middeltilstand i det pågældende vurderingsår, der lægges til grund ved vurderingen.

Grundværdien for landbrugsejendomme ansættes efter vurderingslovens § 14, stk. 1-4, jfr. stk. 5, hvilket betyder, at jorden ansættes til den værdi, den ville have, når jorden tænkes at høre til en middelstor bondegård i middelgod kultur, idet der ved ansættelsen samtidig skal bortses fra den højere værdi, der følger af eventuelle forventninger om ejendommens overgang fra landzone til byzone eller sommerhusområde. Det følger videre af statsskattedirektoratets cirkulære af 15. november 1976 om 16. alm. vurdering og af ligningsdirektoratets cirkulære af 17. november 1972 om 15. alm. vurdering, at i de

tilfælde, hvor ejendommens handelsværdi er påvirket af efterspørgsel til beboelsesformål eller af en særlig naturskøn beliggenhed, ansættes denne merværdi, for så vidt angår grundværdien, som et særligt tillæg til denne.

Det påhviler vurderingsrådene i medfør af vurderingslovens § 33, stk. 1, at træffe bestemmelse om, hvorvidt en ejendom helt eller delvis anvendes til landbrug m. v., og i det omfang ejendommen klassificeres som sådan da at foretage en fordeling af ejendoms- og grundværdien på henholdsvis stuehuset med tilhørende grund og have og på den øvrige ejendom.

De nærmere regler for foretagelse af nævnte fordeling findes i statsskattedirektoratets ovennævnte cirkulære om 16. alm. vurdering. Reglerne betegner en ændring i forhold til tidligere praksis. Det følger således af cirkulærets nr. 11, at afgrænsningen af, for hvilke ejendomme stuehusværdier skal ansættes efter vestre landsrets dom af 3. juni 1976, beror på, om en ejendom kan anses for at være *faktisk anvendt* til landbrug m. v. Denne regel har betydet, at der skal foretages stuehusfordeling for flere ejendomme end tidligere, idet der skal ansættes stuehusværdi uanset størrelsen af det til ejendommen hørende areal og uanset, om beboelselementet spiller en væsentlig rolle for ejendommens samlede værdi.

Da de ansatte stuehusværdier anvendes ved beregningen af værdien af bolig i egen ejendom og normalt vil medføre en lavere egenleje, end hvor denne ansættes på anden måde, har statsskattedirektoratet efter ligningsrådets instruktion efterfølgende foranlediget stuehusfordelinger ansat ved 15. alm. vurdering i de tilfælde, hvor de ældre regler har medført, at fordelingen ikke blev foretaget, men hvor reglerne i cirkulæret vedrørende 16. alm. vurdering medfører, at stuehusfordeling skal ansættes. Der henvises i denne forbindelse til statsskattedirektoratets cirkulæreskrivelse af 2. december 1977 til skyldrådene og vurderingsrådene, idet man samtidig skal oplyse, at vurderingsrådenes arbejde i forbindelse hermed er tilendebragt.

Det fremgår af artiklen i Berlingske Tidendes boligsektion den 26. oktober 1978, som har foranlediget spørgsmålet til ministeren for skatter og afgifter, at denne er skrevet på baggrund af en konkret sag. Statsskattedirektoratet har imidlertid ikke på grundlag af de

[Ministeren for skatter og afgiften]

i artiklen indeholdte oplysninger kunnet identificere sagen, hvorfor man heller ikke er i stand til at fremkomme med kommentarer til denne. Det bemærkes dog, at sager, som udelukkende rejses på grund af fejl i vurderingen, der kan henføres til en ukorrekt opmåling af en ejendoms areal, alene behandles af vurderingsrådet, der, eventuelt efter bemyndigelse fra statsskattedirektoratet, gennemfører den fornødne berigtigelse af ansættelsen. Sagens videre gang igennem klagesystemet synes derfor foranlediget af omstændigheder, for hvilke der ikke er redegjort i artiklen.

Hans Westerberg

/ E. Stæhr-Larsen

Til miljøministeren (9/11 78) af:

Arentoft (FP):

»Vil ministeren overveje at frafalde kravet om, at Århus havn, der er en kommunal havn, skal betale afgift i henhold til råstofloven for flytning af eget fyld inden for eget område ved uddybning i et nyt havneafsnit, når der ikke skal betales afgift for flytning af fyld ved bygningen af det fremskudte dige ved Højer?«

(Spm. nr. 211).

Begrundelse.

Efter vedtagelsen i folketinget af loven om bygning af det fremskudte dige ved Højer har man i regeringen, blandt andet af hensyn til de kommunale og amtskommunale tilskud til digebygningen, vedtaget, at der ikke skal svares afgift af det fyld, der anvendes til digebyggeriet. Der synes ikke at være overensstemmelse mellem denne afgørelse og beslutningen om, at Århus havn, der er en kommunal havn, skal svare råstofafgift for flytning af eget fyld inden for eget område.

Jeg er enig i beslutningen om at frafalde råstofafgift ved digebyggeriet, da der jo her er tale om, at staten opkræver en afgift af sig selv, der fordyrer byggeriet, men indtægterne af afgiften kan indgå i nedsættelse af udgifterne. Dette frimærkekassesystem er jeg ikke tilhænger af.

Da Århus havn er en kommunal havn og en fordyrelse af havnen kan påvirke havnens og dermed kommunens budget, finder jeg det

urimeligt, at der skal svares afgift fra én offentlig myndighed til en anden, hvorfor jeg anmoder miljøministeren om at tage afgørelsen vedr. Århus havn op til fornyet overvejelse.

Besvarelse (16/11 78):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Ved besvarelsen af en henvendelse ved en tidligere lejlighed fra hr. Arentoft om, hvorvidt der skal betales råstofafgift af materialer til brug for en udvidelse af Århus havn, har jeg givet en begrundelse for, at dette uddybningsarbejde bør pålægges afgift. Det fremgår således af vedlagte kopi af svaret med notat fra fredningsstyrelsen af 2. oktober 1978, at al indvinding af råstoffer fra 1. august 1978 er pålagt en afgift på 35 øre pr. m³, hvad enten råstofferne går til offentligt eller privat forbrug.

Det er korrekt, at specielt de materialer, som anvendes til Ribedigets forstærkning og til det fremskudte dige for Tønder marsk ikke afgiftsbelægges.

I begge tilfælde er der dog tale om helt specielle forhold, og en afgiftsfritagelse er, forinden den blev givet, forhandlet med og accepteret af erhvervet. For Ribedigets vedkommende er der tale om en overgangssag, idet forstærkningen var påbegyndt nogen tid før afgiftsbekendtgørelsen trådte i kraft den 1. august 1978.

Hvad angår materialerne til Tønder marsk, er disse undtaget fra afgiftsbestemmelsen, idet der er tale om en fordeling af udgifterne mellem staten, amtskommunen og kommunerne – en fordeling, som var aftalt før 1. august 1978.

Jeg må derfor understrege, at alene de særlige forhold i de to nævnte tilfælde har kunnet begrunde en afgiftsfritagelse, en undtagelse, som ikke kan få betydning for andre offentlige anlægsarbejder.

Bilag

Hr. John Arentoft, MF
Folketinget
Christiansborg
1218 København K

Kære John Arentoft.

[Miljøministeren]

Den 18. september 1978 bad du mig se på en sag om betaling af afgifter af sandmaterialer, der bliver optaget i Århus havn i forbindelse med en uddybning.

Jeg har nu modtaget vedlagte notat af 2. oktober 1978 om spørgsmålet fra fredningsstyrelsen.

Jeg kan oplyse, at jeg er enig med fredningsstyrelsen i, at der ikke er grundlag for i dette tilfælde at gøre undtagelse fra bestemmelserne om betaling af afgifter af råstoffer.

Med venlig hilsen

Ivar Nørgaard

Underbilag

Fredningsstyrelsen

2. oktober 1978.

Notat om afgiftsbetaling ved råstofindvinding i Århus havn.

Fredningsstyrelsen er den 26. september 1978 af departementet (j. nr. D 442-4) blevet anmodet om at udarbejde et notat til brug for ministerens besvarelse af en henvendelse fra John Arentoft, MF. Henvendelsen drejer sig om, hvorvidt der skal betales råstofafgift af materialer til brug for en udvidelse af Århus havn, når disse materialer er indvundet ved uddybningsarbejde i havnens eget område.

Spørgsmålet kan siges at falde i to dele:

1. Kan det pågældende arbejde overhovedet kaldes råstofindvinding i lovens forstand?

2. Hvis ja til spørgsmål 1, er det da rimeligt at pålægge Århus havnevesen en afgift på materialer, der er indvundet inden for havnens eget område?

Ad 1. Efter råstoflovens § 15 må forekomster på søterritoriet kun indvindes efter tilladelse fra miljøministeren. Denne bestemmelse svarer til § 9 i 1972-råstofloven. I bemærkningerne hertil hedder det bl. a., at loven omfatter enhver form for udnyttelse af sømaterialer, selv om disse anvendes helt ubearbejdede, f. eks. som fyldsand. Uden for loven falder kun uddybningsarbejder o. lign., hvor det optagne materiale udkastes andetsteds på søen, og hvor der således ingen udnyttelse sker af materialerne.

I arbejdet i Århus havn skal de optagne materialer anvendes til opfyldning, og arbejdet falder derfor klart ind under råstofloven.

Århus havnevesen har da også i skrivelser af 8. og 15. august 1978 søgt om fredningsstyrelsens tilladelse til at anvende to specialfartøjer til indvindingsarbejdet, da arbejdets særlige karakter gør det umuligt at anvende fartøjer, der i forvejen har en indvindingstilladelse. Den 24. august 1978 har fredningsstyrelsen givet denne tilladelse for en periode frem til marts 1980 og med den begrænsning, at fartøjerne kun må anvendes inden for entreprisområdet til at optage op til 1,9 mill. m³ sandfyld o. lign.

Ad 2. Ifølge § 32 i råstofloven kan miljøministeren fastsætte bestemmelser om betaling af afgifter af råstoffer, der indvindes i henhold til råstofloven. En sådan bestemmelse blev indført pr. 1. august 1978, hvor råstofindvinding blev pålagt en afgift på 35 øre pr. m³, jfr. miljøministeriets bekendtgørelse nr. 364 af 17. juli 1978.

Ved råstoflovens gennemførelse var det en afgørende forudsætning for erhvervets accept af en afgiftsordning, at såvel det offentlige som det private forbrug af råstoffer blev inddraget under ordningen. Dette synspunkt har ministeriet for offentlige arbejder og de kommunale organisationer accepteret, og det har ligget til grund for forhandlingerne om afgiftsordningens tilrettelæggelse, herunder afgiftens størrelse.

Hvis offentlige virksomheder således skulle fritages for at betale afgift, måtte afgiften på de private indvindingsvirksomheder sættes betydeligt højere end 35 øre pr. m³ for at indbringe det forudsatte provenu på 10 mill. kr., hvilket ville indebære en betydelig konkurrenceforvridding.

Enhver form for indvindingsarbejde, der er omfattet af råstofloven, er således afgiftspligtigt. At råstofferne indvindes og anvendes inden for samme område berettiger ikke til fritagelse. Dette ville også indebære en konkurrenceforvridding til fordel for havnemyndighederne og til gunst for de private sand- og ralsugerredier.

Fredningsstyrelsen kan således konkludere, at en fritagelse for afgiftsbetaling i det aktuelle tilfælde ville stride imod de principper, der er aftalt med erhvervet og de kommunale organisationer og have uoverskuelige konsekvenser for det samlede provenu af råstofafgiften.

Til *landbrugsministeren* (10/11 78) af:

[Grove]

Grove (KF):

»Kan ministeren oplyse, hvorfor ejendommen matr. nr. 16a, 54 og 2 i, Løvel by og sogn, Viborg, fortsat ikke bliver forsvarligt vedligeholdt og udnyttet, og agter ministeren at søge den fortsatte tinglysning af skattegæld, der nu andrager over 1½ mill. kr., stoppet?«

(Spm. nr. 219).

Begrundelse.

I 1976 blev der rejst sag mod ejeren af Halkjærgaard, Løvel pr. Viborg, fordi han ikke vedligeholdt bygningerne og ikke dyrkede de mere end 100 tdr. land agerjord på forsvarlig måde. Ejeren fik en tidsfrist til 1. marts 1977 og skulle, hvis ikke forholdene var bragt i orden på dette tidspunkt, betale en bøde på 2000 kr. pr. måned. Der er nu gået over et år, og staldbygningerne er endnu mere forfaldne og stuehuset totalt ødelagt. Jorden er ikke blevet dyrket (kun harvet), og ejendommen er nu, til forundring og forargelse for egnen, nærmest en ødegård.

Ikke desto mindre er der tinglyst skattegæld for et beløb på mellem 1,5 og 1,6 mill. kr. på gården. I 1978 er der af politimesteren tinglyst skatter for yderligere 24.000 kr. til trods for, at skattegælden overstiger handelsværdien.

Besvarelse (17/11 78):**Landbrugsministeren (Kofod):**

Det ærede medlem har tidligere stillet et spørgsmål til ministeren for skatter og afgifter om denne ejendom. Det fremgik af skatte- og afgiftsministerens svar (folketingets forhandlinger 1977/78, sp. 10754), at ejeren af ejendommen i Løvel havde bedt om et møde med statsskattedirektoratet for at drøfte afviklingen af sine skatterestancer. Jeg kan ikke give nærmere oplysninger om skattesagen, og jeg kan heller ikke forhindre, at skattemyndighederne tinglyser skattegæld på ejendommen.

Ved Viborg by- og herredsrets kriminalret blev ejeren den 17. juni 1976 dømt for overtrædelse af bestemmelserne i landbrugslovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 2, idet han ikke havde dyrket jorderne og ikke havde vedligeholdt bygningerne.

Dommen lød på, at ejeren inden den 1. marts 1977 skulle drage omsorg for, at jorderne bliver udnyttet på forsvarlig jordbrugsmæssig måde, og for, at ejendommens beboelsesbygning bliver bragt i forsvarligt vedligeholdt stand.

Hvis dette ikke skete, skulle ejeren betale en tvangsbøde på 2.000 kr. pr. måned. Ejeren har imidlertid ikke betalt de påløbne tvangs bøder, og politiet har overgivet inddragelsen af tvangsbøderne for et år – 24.000 kr. – til kammeradvokaten til inddrivelse.

Politimesteren i Viborg har oplyst, at Viborg kriminalret nu har afsagt kendelse om, at tvangsbøderne for 17 måneder – 34.000 kr. – kan fastsættes til 30 dages hæfte. Denne kendelse er af ejerens advokat kæret til landsretten, som endnu ikke har truffet sin afgørelse.

For så vidt angår overtrædelsen af landbrugslovens bestemmelser er det væsentligste, at jorden igen bliver dyrket og bygningerne sat i stand. Landbrugsministeriet har imidlertid anvendt de muligheder, der er i landbrugsloven, for at få forholdet lovliggjort, og fuldbyrdelsen af dommen henhører under politimesterens forretningsområde.

Landbrugsministeriet vil absolut følge sagen meget nøje, indtil forholdet er lovliggjort.

Til *forsvarsministeren* (10/11 78) af:**Voigt (FP):**

»I sin besvarelse af spørgsmål nr. 68 til beslutningsforslag nr. 26, stillet af folketingets forsvarsudvalg, har ministeren oplyst, at han ikke er bekendt med de i spørgsmålet nævnte planer vedrørende Christiania, hvorfor ministeren bedes oplyse, om det skal forstås således, at V-planen af 19. marts 1974 og den opdelte plan af 1. august 1974, kaldet henholdsvis den rød-grønne plan og den blå plan, aldrig har eksisteret og været drøftet i forsvarsministeriet.«

(Spm. nr. 224).

Begrundelse.

Når spørgeren udbeder sig skriftligt svar, skal det ses i lyset af, at et flertal i folketingets forsvarsudvalg den 10. november kl. 9.43 har nægtet mig at stille spørgsmålet. Udvalgsflertallet var af den opfattelse, at det var

[Voigt]

svar nok, når ministeren i besvarelsen af spørgsmål nr. 68 blot oplyser, at han ikke har kendskab til de omtalte planer.

Det er efter spørgerens opfattelse ikke noget tilfredsstillende svar, når det er almindeligt kendt, at tidligere forsvarsminister Erling Brøndum har haft disse planer på en dagsorden i forbindelse med et møde i forsvarsministeriet. Det er naturligvis uheldigt, at den nuværende forsvarsminister nægter kendskabet til disse planer, og på denne baggrund må det derfor være rimeligt, at ministeren på ny får lejlighed til at overveje sit forkerte svar, inden han bliver indkaldt til samråd eller bliver anklaget for at afgive urigtige oplysninger til et folketingsudvalg.

Det skal også bemærkes, at det er et alvorligt spark mod demokratiet, at et flertal i et folketingsudvalg vil afskære det enkelte medlem fra at stille spørgsmål til en minister.

Derfor er det glimrende, at vi har folketingets forretningsordens § 20, som sikrer, at de medlemmer, som med mellemrum undertrykkes, kan få fremskaffet de saglige oplysninger, som må frem for offentligheden, når landet skal leve op til den påkrævede demokratiske standard, så oppositionen ikke får alt for elendige arbejdsvilkår.

Besvarelse (15/11 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Som det vil være spørgeren bekendt, har jeg over for folketingets forsvarsudvalg den 10. november 1978 oplyst, at ministeriet ikke ved besvarelse af nævnte spørgsmål nr. 68 var klar over, hvad der mentes med »den såkaldte V-plan, den såkaldte rød-grønne plan samt den såkaldte blå plan«. Hverken jeg – eller nogen i forsvarsministeriet – har tidligere hørt planer vedrørende Christiania betegnet på denne måde.

Jeg er først senere gjort bekendt med, at spørgsmålet vedrører de planer, som den daværende forsvarsminister benyttede under behandlingen af akt 254 af 19. marts 1974 og i forbindelse med udarbejdelsen af de 2 udkast til ansøgninger til folketingets finansudvalg, som blev tilsendt folketingsudvalget vedrørende Christiania den 1. august 1974.

Da spørgeren nu har givet oplysninger, der gør det muligt at forstå, hvad han mente med sit spørgsmål, skal jeg bekræfte, at pla-

nerne eksisterer, og at de i sin tid har været drøftet i ministeriet.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at jeg den 10. november 1978 har tilsendt forsvarsudvalget kopi af akt 254 af 19. marts 1974 med 2 bilag samt et oversigtskort, der angiver de omtalte planer.

Til indenrigsministeren (10/11 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Er det lovligt, at amtsrådsmedlemmer modtager skattefrie dagpenge til betaling af forplejning i forbindelse med møder og ikke anvender midlerne til formålet, men i stedet gang efter gang bliver bespist for skatteydernes regning?«

(Spm. nr. 229).

Begrundelse.

Ifølge B.T. den 10. ds. modtager medlemmerne af Århus amtsråd i forbindelse med afholdelse af møder i amtsrådet eller dets udvalg skatteyderbetalt forplejning, der består af mad, øl, vin, kaffe og tobak. Samtidig med at skatteyderne skal beværte amtsrådsmedlemmerne, skal der yderligere af skatteyderne betales kontante beløb – dagpenge – til amtsrådsmedlemmerne til dækning af de udgifter, som medlemmerne ville have haft, hvis ikke forplejningen var gratis. Begge disse skatteyderbetalte ydelser til politikerne er ifølge B.T. skattefrie for modtagerne.

Jeg har vanskeligt ved at forestille mig, at de i B.T. beskrevne forhold skulle være i overensstemmelse med kommunallovgivningen og de af indenrigsministeriet udarbejdede cirkulærer, og skal derfor anmode ministeren om at skabe klarhed herom og i forbindelse hermed redegøre for, om de omtalte forhold er et specielt århusiansk fænomen.

Besvarelse (16/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Ifølge den kommunale styrelseslovs § 16, stk. 6, kan kommunalbestyrelsen (amtsrådet) yde godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv. Størrelsen af godtgørelsen tilkommer det den enkelte kommunalbestyrelse at fastsætte, men det er ministeriet bekendt, at beregningen i betydeligt omfang sker efter visse i samråd med de kommunale organisationer

[Indenrigsministeren]

udarbejdede vejledende regler, og det ligger i sagens natur, at godtgørelsen ikke må overstige, hvad der normalt må forventes at ville medgå til dækning af merudgifterne i forbindelse med hvertvets varetagelse.

Imidlertid er der jo som bekendt en vis kutyme for, at der i forbindelse med mere langvarige kommunalbestyrelses- og udvalgs-møder tilbydes vand, kaffe etc., således at der ikke kan siges at være tale om et specielt århusiansk fænomen.

Endelig skal jeg anføre, at spørgsmålet om, hvorvidt fraværsgodtgørelser m. v. er skattepligtige ydelser, ikke er afgjort i den kommunale styrelseslov, og at det er mig bekendt, at spørgeren har rejst dette problem over for ministeren for skatter og afgifter.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (10/11 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Hvilke skattemæssige virkninger er der forbundet med, at amtsrådsmedlemmer, der modtager skattefrie dagpenge til fortæring i forbindelse med amtsråds- og udvalgs-møder, samtidig bliver bespist for skatteydernes regning i forbindelse med de selvsamme møder?«

(Spm: nr. 230).

Begrundelse.

Ifølge B.T. for den 10. november er det i Århus amtsråd fast praksis, at amtsrådets medlemmer efter møder i amtet, herunder udvalgs-møder, bliver beværtet for skatteydernes regning.

De fleste ville nok finde det naturligt, at sådan regelmæssig, gratis forplejning, der omfatter mad, øl, vin, kaffe og tobak, kommer til beskatning hos modtageren i overensstemmelse med de regler, der gælder for almindelige skatteydere, der regelmæssigt modtager fri forplejning.

For amtsrådsmedlemmer forholder det sig tilsyneladende stik modsat, idet ydelserne anses for skattefrie. Hertil kommer imidlertid yderligere, at de selvsamme amtsrådsmedlemmer modtager kontante beløb (dagpenge) til dækning af de selvsamme forplejningsudgifter, som de har modtaget skattefrit. For at gøre systemet fuldkomment er også kontant-beløbene skattefrie.

Det tør nok siges at være en skamplet på amtsrådenes arbejde, hvis det forholder sig som anført i B.T. Jeg håber, at ministeren for skatter og afgifter i sit svar særdeles præcist vil udpensle de skattemæssige konsekvenser, der er forbundet med de i B.T. beskrevne forhold.

Besvarelse (17/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

De modtagne dagpenge er efter statskatte-lovens § 5 d fritaget for indkomstbeskatning, såfremt de modtages under udførelse af offentligt hverv, der gør det nødvendigt at tage ophold uden for den skattepligtiges hjemstedskommune.

Vedrørende de nævnte måltider i forbindelse med amtsråds- og udvalgs-møder kan jeg oplyse, at der efter praksis ikke sker indkomstbeskatning af værdien af enkelte måltider, der modtages efter indbydelse, hvorimod der skal ske beskatning, hvor måltidet er en del af en aftalt aflønning for udført arbejde.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (13/11 78) af:

Thorndahl (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at udtalelsen fra venstres formand i venstrepressen den 1. august 1978 om, at venstre blankt ville afvise under nogen som helst form at ville drøfte en indefrysning af værdistigningsafgiften som en offentlig prioritet, var uden hold i virkeligheden?«

(Spm. nr. 231).

Begrundelse.

Der har i mange måneder hersket betydelig usikkerhed om SV-regeringens hensigter med værdistigningsafgiften, ja, det er endog blevet fremført, at regeringen end ikke havde udarbejdet en skitse for denne afgift.

Den 1. august 1978 blev venstres formand, Henning Christophersen, i venstrepressen citeret for følgende udtalelse:

Selvfølgelig afviser vi blankt enhver tale om en offentlig prioritet i jord og fast ejendom. Det vil jo være resultatet, hvis værdistigningsafgiften skal kunne indefryses som prioritet, siger venstres politiske ordfører, Henning Christophersen, til venstrepressens

[Thorndahl]

bureau. Regeringen ved da, at vi ikke vil være med til, at staten overtager jord i Danmark, siger den politiske ordfører videre. Han mener ikke, at der kan blive tale om at drøfte en sådan prioritet under nogen som helst form.

I spørgetiden den 8. november d.å. fjernede statsminister Anker Jørgensen imidlertid fuldstændig usikkerheden omkring værdistigningsafgiften ved følgende udtalelse:

Sagen er, at der er stor lighed mellem den skitse til værdistigningsafgift, der var indeholdt i den redegørelse, som daværende skatte- og afgiftsminister Jens Kampmann forelagde i folketinget den 11. maj i år, og så den skitse til værdistigningsafgift, som indgår i regeringsaftalen mellem socialdemokratiet og venstre. Jeg tror ikke, man kan tale om nogen skærpelse, i hvert fald er der en betydelig lighed i principperne.

Statsministeren fastslår således, at SV-regeringen har udarbejdet en skitse til værdistigningsafgiften. Statsministerens udtalelse indebærer videre, at afgiften i vidt omfang kan indefrysnes som en offentlig prioritet, en fremgangsmåde som venstres formand den 1. august 1978 blankt afviste at der overhovedet kunne blive tale om at drøfte under nogen som helst form.

Partiet venstre har herved i betydeligt omfang medvirket til en fortsat nedbrydning af befolkningens respekt for folketinget. Skadevirkningerne kan dog begrænses ved, at skatteministeren åbent erkender, at der overhovedet ikke var noget grundlag for Henning Christophersens udtalelser den 1. august 1978.

Besvarelse (17/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Den af spørgeren citerede udtalelse er rettet ud af sin sammenhæng. Når venstres formand den 1. august 1978 over for venstrepressen afviste talen om en værdistigningskat som en offentlig prioritet, var det i forbindelse med en omtale i Berlingske Tidende af den skattereformredøgørelse, der blev fremlagt før regeringsomdannelsen. Berlingske Tidende havde på basis heraf skønnet, at staten i løbet af 30 år ville besidde 65 pct. af al jord og fast ejendom her i landet. Denne beregning var, som anført af statsministeren i

besvarelsen den 15. november 1978 af et spørgsmål fra hr. Keld Andersen, ikke holdbar for så vidt angik den værdistigningskat, som var skitseret i skattereformredøgørelsen, og den er det endnu mindre for så vidt angår det forslag til værdistigningskat, som regeringen vil fremsætte.

En indefrysningsskema kan imidlertid udformes på forskellig måde.

Jeg må som tidligere henvise spørgeren og andre interesserede til at afvente lovforslagets fremsættelse og den udformning af en indefrysningsskema, som vil indgå heri. Jeg tror, at man så vil indse, at der ikke er baggrund for de mange bekymringer om indefrysningsskemaet.

Til *udenrigsministeren (13/11 78)* af:

Jørgen Junjor (FP):

»Vil ministeren meddele den danske konsul i Lesotho, at han ikke længere er velegnet til at repræsentere danske interesser, og derfor pr. omgående fratage ham den repræsentative stilling?«

(Spm. nr. 232).

Begrundelse.

Til Jyllands-Posten for den 12. november 1978 udtaler Danmarks konsul i Lesotho, Klaus Wulff, angiveligt bl. a.:

»Vi skal lave revolutionær opposition til de herskende.«

Han udtaler videre, at han vil modarbejde danske investeringer. Konsekvensen heraf bør være klar.

Besvarelse (17/11 78):

Udenrigsministeren (Christophersen):

Udenrigsministeriet forelagde den 13. november konsul Wulff ordlyden af Jyllands-Postens artikel af 12. november 1978, ifølge hvilken han skulle have fremsat de ovenfor nævnte udtalelser over for en af dagbladets journalister.

Hr. Wulff har på det bestemteste afvist at have fremsat disse udtalelser.

I en længere redegørelse har hr. Wulff oplyst, at han under sine samtaler med Jyllands-Postens journalist på intet tidspunkt har givet udtryk for, at han støttede en revolutionær opposition mod de herskende forhold i Lesotho, og at han derfor må afvise

[Udenrigsministeren]

udtalelserne som journalistens egen fortolkning.

Til Jyllands-Postens oplysning om, at hr. Wulff skulle have udtalt, at han vil modarbejde danske investeringer i såkaldte »hvide elefanter« i Lesotho, oplyser hr. Wulff, at han har givet udtryk for, at »hvide elefanter« naturligvis skulle undgås, og at han derfor ville gøre sit til at få danske investeringer til Lesotho med prioritet til produktion af forbrugsvarer for derved også at medvirke til at mindske afhængigheden af Sydafrika – alt i tråd med Lesothos regeringens egen politik.

Da hr. Wulff således klart har afvist at have fremsat de i Jyllands-Posten nævnte udtalelser, ser jeg på baggrund af de hidtil fremkomne oplysninger ikke anledning til at fratage hr. Wulff hvervet som honorær dansk konsul i Maseru.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (14/11 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om EF-bestræbelserne for at få gennemført en stærk nedsættelse af beregningsgrundlaget for merværdiafgift af kunstgenstande, samlerobjekter, antikviteter og brugte genstande, og vil den danske regering støtte disse bestræbelser?«

(Spm. nr. 238).

Begrundelse.

Det må både af erhvervslivet og af private hilses med glæde, at EF-Kommissionen har forelagt rådet forslag til et syvende direktiv, der vil indebære en stærk nedsættelse af beregningsgrundlaget for merværdiafgiften af kunstgenstande, samlerobjekter, antikviteter og brugte genstande. Da Kommissionens forslag ikke endnu er almindelig kendt her i landet, beder jeg ministeren redegøre for indholdet.

Det er dernæst væsentligt, at ministeren tager stilling til, om den danske regering vil yde helhjertet støtte til disse bestræbelser, og gerne herunder udtaler sig om, hvor hurtigt et EF-direktiv herom skønnes at kunne være gennemført her i landet.

Besvarelse (17/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Om EF-Kommissionens forslag til et 7. direktiv om en fælles merværdiafgiftsordning for kunstgenstande, samlerobjekter, antikviteter og brugte genstande kan jeg give følgende oplysninger:

Forslaget indeholder særlige regler for momsregningen for den erhvervsmæssige omsætning af kunstgenstande m.v., som købes af private, således at der tages hensyn til den moms, der indirekte belaster varen fra tidligere omsætninger. Reglerne går i korthed ud på, at en privats salg til en momsregistreret virksomhed giver virksomheden ret til et fradrag ved momsregningen af den pågældende ting.

Efter de gældende regler har virksomhederne kun fradragsret for moms, der er faktureret fra virksomhedens registrerede leverandører eller påhviler varer, som virksomheden har indført fra udlandet. Der er dog i merværdiafgiftsloven givet forhandlere af brugte motorkøretøjer ret til at afgiftsberigtige videresalget af et køretøj købt af en privat på grundlag af forskellen mellem indkøbsprisen og salgsprisen. Denne regel er begrundet i den høje danske registreringsafgift.

Direktivforslaget er offentliggjort i EF-tidende (26/78, side 78) og har af ministeriet været sendt til udtalelse hos berørte brancheorganisationer.

EF-Kommissionens forslag blev i juni 1978 sendt til EF-Rådet, der har sendt det til udtalelse i Europa-Parlamentet og Det sociale Udvalg. Forslaget har endnu ikke været til behandling i Rådets gruppe for finansielle spørgsmål.

Om tidspunktet for gennemførelse af et eventuelt vedtaget 7. direktiv kan jeg derfor ikke sige noget. Jeg kan heller ikke på indværende tidspunkt udtale mig om regeringens stilling til forslaget, allerede fordi forslaget under behandlingen kan undergå betydelige ændringer, men også fordi forslaget griber væsentligt ind i det gældende momssystem og har betydelige økonomiske konsekvenser. Her som i de øvrige EF-lande må forslaget give anledning til nærmere overvejelser.

Til *forsvarsministeren* (16/11 78) af:

Voigt (FP):

[Voigt]

»Vil de 40 skure og skurvogne, som ulovligt er opført på Bådsmadsstrædes kaserne, opfylde lovgivningens krav for rum, der benyttes til beboelse, når istandsættelsen er tilendebragt?«

(Spm. nr. 252).

Begrundelse.

Et flertal i forsvarsudvalget har torsdag den 16. november 1978 kl. 15.13 nægtet spørgeren at stille dette spørgsmål som et skriftligt spørgsmål. Af hensyn til historieskrivningen om dette lovløse samfund har spørgeren derfor fundet det nødvendigt at anvende folketingets forretningsordens § 20 for at få forholdene belyst. Det er jo så umådelig vigtigt, at de, som tager afstand fra disse lovløse tilstande, har så meget materiale som muligt, når SV-regeringen om et par år kommer til folketinget og meddeler, at Christiania nok bør fortsætte.

Besvarelse (21/11 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Ved skrivelse af 16. november 1978 (B 26 – bil. 10) har forsvarsudvalget meddelt, at udvalget i forbindelse med behandlingen af forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Christiania ønsker et samråd med mig om bl. a. dette spørgsmål.

Besvarelsen af spørgsmålet vil derfor blive afgivet i det kommende samråd med forsvarsudvalget.

Til *forsvarsministeren (17/11 78)* af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvilke initiativer han vil tage for at inddrive det manglende millionbeløb, christianitterne skylder for el og vand, samt oplyse, om der kan tænkes anvendt en fremgangsmåde, hvor man afbryder forsyningen af el og vand – en fremgangsmåde, som anvendes af elværkerne i det ikke-lovløse samfund, når betaling ikke erlægges til tiden?«

(Spm. nr. 253).

Begrundelse.

Et flertal i forsvarsudvalget har torsdag den 16. november 1978 kl. 15.07 nægtet spørgeren at stille dette spørgsmål som et skrift-

ligt spørgsmål. Der henvises i øvrigt til begrundelsen af spørgsmål nr. 252 til forsvarsministeren.

Besvarelse (21/11 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

I forbindelse med forsvarsudvalgets behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Christiania har udvalget udbedt sig en oversigt over indbetalinger og forbrug af el og vand i Christiania.

I den anledning har jeg til udvalget fremsendt en opgørelse, der viser, at udgifterne til el og vand i perioden indtil 31. marts 1978 har udgjort i alt 2.334.839 kr., hvoraf beboerne har refunderet forsvarsministeriet 579.486 kr. Endvidere har socialministeriet for perioden indtil 31. marts 1976 overført 906.856 kr. til forsvarsministeriet via kontoen for forsorgshjem, således at forsvarsministeriets netoudgift indtil 31. marts 1978 har været 848.497 kr.

Udgifterne til el og vand i perioden 12. november 1976 til 31. marts 1978 udgjorde ca. 860.000 kr., og beboerne i Christiania har som forudset i akt 446 af 28. juni 1978 heraf refunderet 300.000 kr., medens restbeløbet – 560.000 kr. – er afholdt af finansministeriets reserver.

Da der ikke har været et egentligt kontraktforhold mellem den enkelte beboer i Christiania og forsvarsministeriet, og da ministeriet ikke har kendskab til den enkelte beboers betalingsforhold, anser jeg det ikke for muligt at gennemføre en inddrivelsesforretning vedrørende de udækkede udgifter til el og vand. Efter finansudvalgets tiltrædelse af akt 446 af 28. juni 1978 har forsvarsministeriet betalt de forfaldne regninger for leverancer af el og vand til Christiania, og leverancerne for indeværende finansår betales løbende. El- og vandværkerne har derfor ingen anledning til at afbryde forsyningen, og jeg har efter folketingets vedtagelse af forslag til motiveret dagsorden den 8. februar 1978 ingen planer om at foranledige forsyningerne afbrudt, så længe den midlertidige beboelse i området kan fortsætte. En sådan afbrydelse ville efter min opfattelse i øvrigt medføre betydelige brand- og sundhedsmæssige risici.

Til *forsvarsministeren (16/11 78)* af:

[Voigt]

Voigt (FP):

»Vil ministeren oplyse, om det virkelig kan være rigtigt, at ministeren ingen steder kan se, hvor mange skatteydermidler der er fyldt i Christiania, samt herunder oplyse, hvilke udgifter der har været afholdt i forbindelse med diverse udrykninger af politi, brandvæsen, redningskorps m.m. til Christiania?«

(Spm. nr. 254).

Begrundelse.

Et flertal i forsvarsudvalget har torsdag den 16. november 1978 kl. 15.25 nægtet spørgeren at stille dette spørgsmål som et skriftligt spørgsmål. Der henvises i øvrigt til begrundelsen af spørgsmål nr. 252 til forsvarsministeren.

Besvarelse (21/11 78):**Forsvarsministeren (Søgaard):**

I forbindelse med forsvarsudvalgets behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Christiania har udvalget stillet et tilsvarende spørgsmål. I min besvarelse, som blev fremsendt til udvalget den 15. november 1978, oplyste jeg, at der ikke findes en opgørelse over samtlige statslige og kommunale udgifter vedrørende Christiania. Det blev endvidere i besvarelsen oplyst, at det efter forsvarsministeriets opfattelse ikke vil være muligt blot tilnærmelsesvis at opgøre størrelsen af disse udgifter.

Jeg kan oplyse, at jeg ikke siden den 15. november har ændret opfattelse vedrørende besvarelsen af dette spørgsmål.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af:**Forslag til lov om ændring af lov om Roskilde universitetscenter.**

(Lovforslag nr. L 37. Fremsat 10/10 78. Første behandling 12/10 78. Betænkning 16/11 78).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget samt spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling**Jimmy Stahr (S):**

Jeg skal bare sige tak for udvalgsarbejdet. Efter socialdemokratiets mening er der ikke under arbejdet fremkommet oplysninger, som sandsynliggør, at det foreslåede lovforslag ikke kan bruges i en overgangsordning, og derfor ønsker vi ingen ændringer. Det vil sige, at socialdemokratiet stemmer mod det stillede ændringsforslag.

Poulsgaard (FP):

Vi får da håbe på, at ministeren har fået stemmen igen, for sidst vi behandlede dette forslag, var stemmen jo væk, og vi fik ikke svar på noget af det, der blev spurgt om. Der blev sagt, at hr. Jimmy Stahr ville svare, det gjorde han ikke, men i dag kan ministeren så måske svare.

Jeg spurgte under førstebehandlingen ministeren om, hvor den revision af hele Roskilde universitetscenter, vi er blevet lovet, er blevet af. Dette er ingen revision, det er jo kun en lille smule omrokering, og jeg har ved første behandling sagt, at det kan fremskridtspartiet naturligvis ikke tiltræde. Vi ønsker dette center solgt, sådan at vi kan få et motel derude; det ville være glimrende.

Så er der et ændringsforslag fra SF og VS. Det kan vi naturligvis heller ikke tiltræde.

Gerda Møller (KF):

Det udvalgsarbejde, der har fundet sted mellem første- og andenbehandlingen, har ikke overbevist os i den konservative folketingsgruppe om, at eksperimentet RUC vil komme til at fungere tilfredsstillende. Nu har undervisningsministeren i de sidste tre år haft bemyndigelse til at fastsætte særlige bestemmelser for RUC og har også gjort det med folketingets samtykke, men stadig væk er det ikke lykkedes at få RUC til at fungere på en tilfredsstillende måde. Hvis det havde været muligt at få centeret til at fungere under den styrelseslov, der gælder for alle de andre højere undervisningsinstitutioner her i landet, så havde det jo ikke været nødven-